

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Nincsen még vége a demokráciának

A német nemzeti szocializmus hatalmas összegeket költ világszerte annak érdekében, hogy minden ország közvéleményét fascizálja, mert ezzel különböző célokat vél elérni. Így legelőször szimpatizánsokat a mai német rezsimmel szemben. Másodszor: a kommunizmus elleni harc egyik eszközének tartja. Végül — last but not least — az antiszemitizmust véli ezzel szolgálni és a zsidó „világuralom” elleni harc egyik erőforrásának tekinti. Voltak az utóbbi években pillanatok, amikor azt lehetett volna hinni, hogy a fekete és barna ingek áradata, másféle színárnyalatokat véve föl, előntik az egész világot: és voltak kivikmadarak, amelyek már azt huhogták, hogy vége, immáron örökre vége a világ demokráciájának.

Csak néhány csapást sorolunk fel, ami az utóbbi időben érte a demokráciát: Abesszínia ügyében meghátráltak a nyugati hatalmak a fascio feketeingesei előtt. A franciaországi választásokon, amikor Leon Blum népfrentja állott a tűzvonalban, voltak pillanatok, amikor azt hihettük, hogy a jobboldal és a Tűzkereszt ezredese fog győzni. Spanyolországban hónapokig diadalmasan haladt előre a német és olasz diktátorok kreaturája, Franco tábornok csapatai és hajszálon mulott Madrid esete. S ha ez megtörténik, akkor Franciaországban is ütött a demokrácia végórája és hátában egy diktatúrának, alig tud ellenállni a minden oldalról jövő nyomásnak. A diktátorok déli támadása nem sikerült. Jött az északi támadás Brüsszelen keresztül. A belgák lazítottak néhány hónappal ezelőtt a szövetségi kereten, ami őket a két nagy nyugati demokráciához fűzte. És most vasárnap jött volna a „döntő csapás”. Degrelle győzni akart — és elbukott. A harc, amint látjuk, váltakozó szerencsével folyik. Ha minden arcvonal jelenlegi helyzetét felsorolnánk, túl lépné lapunk feladatának kereteit. De meg kell még említsük, hogy nálunk Romániában is határozottan gyengült azok befolyása, akik utánozni akarják a diktatúrák metódusait. Magyarországon Eckhard legutóbbi beszéde tanubizonyosság arra, hogy komoly erők akarják csírájában elfojtani a nyilasok akcióját és a kormány maga is felkészült a veszedelemre. Lengyelországban is erősödött a józan belátás és Ausztria is kézzel-lábbal védekezik a barnaing befolyása ellen.

Közben Roosevelt, akinek világgraszoló elnökválasztási győzelme felbecsülhetetlen értéket jelent a jövő szempontjából, minden alkalmat megragad annak hangoztatására, hogy csak a demokráciában bizik és nem óhajt semmiféle diktatúrákkal kapcsolatot fenntartani.

Ez év tavasza nem csupán a természet újjáébredését kell hogy elhozza, hanem új erőre kap az a gondolat is, amely azt hirdeti, hogy a népszenség elve nem „tulélt” valami, hanem egészséges, lüktető valóság és a demokrácia, az egymás megértése, a béke hirdetése és fenntartása még világsorsot intéző erők birtokában van. Nem azért vagyunk optimisták, mert hangulatunk visz erre, hanem mert kézzelfogható valóságok bizonyítják, hogy van nekünk annak hitére, hogy az erőszak uralmá-

nak megfékezéséhez, sőt idővel letöréséhez, lesz elég ereje az emberiség józanabb felének.

Ami pedig a zsidóság sorsát illeti: nincsen sok magyarázni valónk. Várunk, világnézetünk, sorsunk, jövőnk feletti aggodalmunk azt dik-

tálja, hogy a demokrácia jövőjéért aggódjunk, mert a mi sorsunk a demokráciától függ. Jaj, ezerszeresen jaj volna, ha a színes ingek barbarizmusa öntené el az emberiség sorsát intéző kormányok sorait. Higgyünk és bizzunk abban, hogy felvirrad még jobban a demokráciának és elkövetkezik mihamarabb: a diktatúrák és ezzel a zsidó szenvedések alkonya.

A palesztinai kormány hatalmas óvintézkedéseket tett az április 22-iki nagy mohamedán ünnep nyugalmának biztosítására

Jeruzsálem. — Április 22-én lesz Nebi Musa ünnepe az arabságnak. A hatóságok széleskörű intézkedéseket fogantatosítottak a rend biztosítására. A hatóságok megtiltották az ünnepi felvonulásokat az utcákon és minden esetleges rendbontásért előre az arab vezetőket tette felelőssé. Arab vezetőknek naponta kell jelentkezniük a rendőrségen és nem hagyhatják el igazolás nélkül lakásaikat.

Az április 20-án összeülő Aktionskomité ülésére Weizman dr. Palesztinába érkezett. A gyűlésnek rendkívül nagy jelentősége van, a jelenlegi politikai helyzetre való tekintettel.

Valószínűleg az AC. ülés beavatottjai már tudni fogják a királyi bizottság jelentésének főbb tartalmát. Kétségtelen, hogy a nagyobb-foku bevándorlás mellett fognak állást foglalni és a legközelebbi fél évre nagyszámú certifikátokat követelni, annál is inkább, mert az ország fejlődése folytán ugy a mezőgazdaságban, mint az iparban nagyfoku munkáshiány van, amelyet csak a bevándorlás fokozásával tudnak majd ellensúlyozni. 1937. első három hónapjában összesen 3250 bevándorló érkezett az országba, holott a múlt évben 8000 és két évvel ezelőtt ebben az időszakban több mint tizenötezer ember vándorolt be.

Erősödik Olaszországban a cionistaeílenes áramlat

Róma. — A perugiai egyetem rectora: Paulo Orano könyvet írt az olaszországi zsidók helyzetéről. Ebben a könyvben leghatározottabban leszögezi a fascista politikus és tudós, hogy a cionizmus ellentétben áll az olasz állameszmével és olasz házfiaiak nem támogatják a zsidóságnak Palesztinára való igényeit.

Ez a megnyilatkozás első jele annak, hogy Olaszország zsidó és cionistabarát politikájában döntő változás állott be, valószínűleg németországi befolyásra. A fordulat nagy aggodalmat kelt az olasz zsidóság körében és annak tudják be, hogy ez az irányvonal felel meg legjobban az olaszok új földközítengeri politikájának.

Az angol munkáspárt glasgowi ülésén ünnepelték a palesztinai munkásság heroikus munkáját

London. — Maxwell elnökletével az angol Labour Party konferenciát tartott Glasgowban, amelyen többek között St. Campbell képviselő határozati javaslatot terjesztett be, amelyben sajnálatát fejezi ki, amiért a palesztinai kormány nem elég erélyes az arab nagybirtokosok által felizzgatott terroristák akcióival szemben. Hívja fel a konferencia ugy az arab, mint a zsidó munkásságot, hogy szálljanak szembe minden reakciós törekvés-

sel, amely a zsidó és arab tömegek között az ellentéteket kiélezni igyekszik, s amelyet helytelenül az angol hivatalnokok is támogatnak. A határozati javaslatot a konferencia résztvevő munkásdelegátusok nagy többséggel elfogadták és nagy elismeréssel nyilatkoztak a palesztinai munkásság heroikus munkájával kapcsolatosan és melegen ünnepelték a dolgozó Palesztinát.

A „cionizmus” szó megteremtője

Náthán Birnbaum meghalt

Nathan Birnbaum is meghalt. Az a Birnbaum, aki valamikor élénk szerepet játszott a zsidó élet színpadán, aki mindég egész egyéniségét adta annak az eszmének, amelyet szolgált és mindenkor a legnagyobb önzetlenséggel, legtisztább meggyőződését követve. Mindezek dacára, „nagy magányos volt”, mégha állandóan körül is vették hűvel, barátai és a vele egy elvet vallók kicsi de elit társasága. Ha egyetlen szóval akarnók jellemezni Birnbaumot, azt mondhatjuk, hogy: *hü volt mindég önmagához.*

Óriási utat tett meg a zsidó gondolkodás országútján, amíg betorkollott az ortodoxiába. Nagy maghító volt és gyakran kalászba szökött a mag, amelyet gyümölcsöt hozó televény földben vetett el. Életén átvonult mindaz a lelki vihar, amelyet az utolsó ötven évben az egész zsidóság átélt s amelyet röviden: *zsidó reneszánsznak* nevezhetünk. A nemes és különleges zsidó nacionalizmus egyik legelső hirdetője volt a nyugateurópai zsidóság körében. Wienben élt, abban a városban, amely a XIX. század második felében, éppen a nyugat és kelet központjában való fekvése révén, valahogy átszűrte a keleti és nyugati zsidóság minden értékességét és sajátosságát.

ÉLETE.

Wienben született 1864-ben keleteurópai zsidók gyermekeként és a szülői házban megismerkedik a nagy szegénységgel, mely sohasem lett hozzá hűlen. 1887-ben a bécsi egyetemen doktor juris lett. 1885-ban megalapította a Kadimáh-t, amely az *első zsidó nemzeti diákegyesület volt.* Egy évvel később folyóiratot szerkeszt „*Önemancipáció*” címen, ennek már „*cionista*” programja van. Kisebbségnagyobb megszakitással évekig megjelent ez a folyóirat. 1896-ban Herzl fellépése után, a „*Zsidó modernnek*” címen brosúrát ad ki. 1897-ben Berlinben „*Zion*” címen havi folyóiratot ad ki, amelynek célja az volt, hogy a cionista felfogást összhangba hozza más nézetekkel. Résztvett az ez évben megtartott bázei első cionista világtalálkozón is, ahol a cionizmus kulturális indokolásáról tartott referátumot. Röviddel azután már kritikai hangokat ütött meg Herzl-el szemben, mert nem helyeselte Herzl „*diplomatiizmusát*” és egy kalandossággal nem támadható nemzeti mozgalmat követelt. Herzl-el sohasem értették meg egymást, Birnbaum „*ellenfelet*” látott Herzlben, aki letaszította őt arról a piederstárlól, amelyre az önfelismerés révén emelkedett.

Mindinkább annak adott hangot, hogy a zsidó nemzeti mozgalom főleg arra alkalmas, hogy a galuti zsidóságnak újabb életutát mutathat. Ennek adott kifejezést „*Ost und West*” című a XX. század elején megjelenő folyóiratában is. *Első volt, aki a keleteurópai zsidóság számára kisebbségi jogokat követelt.* 1907-ben Buczacz keletgalíciai választókerületben fellépett reichsrat-i képviselő jelöltnek, de a lengyel jelölt erőszakával és csalásával szemben kisebbségben maradt.

BIRNBAUM VILÁGNEZETE

Abból indult ki, hogy a zsidó értékek fenntartója és fennmaradásának biztosítója, az a sokmillió jiddis tömeg, amely Keleteurópában él. Ennek érdekében széleskörű irodalmi tevékenységet fejt ki. Lefordítja Percz műveit és általában azon dolgozik, hogy a nyugati közönséggel megismeresse a *jiddisben rejlő nagy kulturális és irodalmi értékeket.* 1908-ban Cernautiba nagy zsidó nyelv világtalálkozót hívott össze, amelyen a

jiddis világ legkiválóbb irodalmi értékei összegyűltek és ezen határozták el, hogy a héber mellett, a *jiddis a zsidóság második világnyelve.* Ennek a felfogásnak propagálására Cernautiban kiadott folyóiratokat is, többek között „*Das Volk*” címűt és a jiddis nyelven megjelenő „*Dr. Birnbaums Wochenschrift*” címűt, 1910-ben megjelentek két kötetben válogatott írásai. Ekkor már lassanként vallásos irányban orientálódik.

1917-re „*megérik*” Birnbaum vallásossága és „*Gottes Volk*” című ekkor megjelent könyvében a *szigoru rituális élet mellett tör lándzsát.* Ezt követte 1920-ban „*Um die Ewigkeit*” című könyve, majd 1927-ben „*Im Dienste der Verheissung*”. — Mindegyikben az ortodox világfelfogás mellett tör lándzsát, de emellett a kritikai objektivitás itt sem hagyja el és az ortodox életnek számos kinövését nyíltan ostorozza. Egyideig az Agudasz Jiszroel világszervezetnek volt főtitkára és ebbeli minőségében több ízben meglátogatta az angliai, amerikai, litvániai zsidóságot is. Nehány évig Berlinben és Hamburgban is élt, még élete utolsó idejét Hágában töltötte, ahol utólérté a halál.

A „CIONIZMUS” SZÓ TÖLE SZARMAZIK.

Még Herzl fellépése előtt, 1893-ban a zsidó államiság eszméjét is ő propagálta és a „*cionizmus*” szó az ő alkotása volt. „*Mathias Acher*” írói álnevet használta akkor s e név alatt a századfordulón nem csupán a zsidóság kérdéseivel, hanem minden felmerült problémával is foglalkozott, egészen modern, sőt ateista szellemben is. Nem helyeselte, hogy az összes zsidó törekvések centrumába a Palesztina kérdést állítják, hanem — amint fentebb is említettük — a galuti zsidóság életproblémáit a kérdések gyupontjába állította be.

Rendkívül érdekes Birnbaumnak visszatérése a vallásos zsidó élet-felfogáshoz. Nem csupán írásaiban, hanem *egyéni életében is visszatért a legszigorubb tradíciók útjára,* mert nem ismert megalkuvást és nem ismert félmegoldásokat. Teljes

meggyőződéssel és hittel bizott a zsidó tradíciók konzerváló erejében és lelkének egész odaadásával támadta a „*Heidenjudentum*”-ot, ahogy ő nevezte mindazokat, akik nem a tradíció útján járnak. — Ez a felfogásbeli fordulat volt élete munkájának megkoronázása. Tagadta a „*proklamációk*” értékét, hanem a „*teti*” hűve lett. Volt benne prófétai előrelátás, aminthogy megelőzte sokban kortársait és a ható tényezőknek idejekorán való felismerésében is előljárt. Azon tényezőket, amelyek determinálják a zsidó lét lehetőségeit és alapjait. Hirdette a zsidóknak a nagyvárosokból való kivonulásának szükségességét, mert ez „*megrontója*” a zsidóságnak és emberiségnek. Új zsidó reneszánsz indulhat ki abból, ha a zsidóság visszatér a kisvárosi és falusi élethez — hirdette Birnbaum. Igaz, hogy ezt a felfogást is lehet vitatni, mert hiszen a körülmények kényszere mégsem engedi, hogy a zsidók még jobban széjjelszóródjanak és talán valami népösztön diktálta és a folyton nehezede megélhetési lehetőségek is követelték, hogy mindinkább a nagyvárosok felé gravitáljon a világ galutban élő zsidósága.

Élete utolsó éveit alázatos istenszolgálatban töltötte. Ez az egykor oly nyugtalan és viharos vilálamossággal telített lélek önmagára talált ebben a vallási megnyugvásban. Mathias Acher, az „*eretnek*” visszatért és hazatért. Egyike volt korunk legsajátosabb és legérdekesebb zsidó szellemeinek. Egyike volt azoknak a nagyoknak, akik a zsidó újjáéledés hirdetői és uttörői voltak és akik lassankint itthagynak bennünket... Birnbaum Nathan halála nagy vesztesége a világ zsidóságának. (L. Z.)

TEMETÉSE.

Vasárnap volt a temetése Hágában. Hatalmas tömeg jelent meg, hogy utolsó útjára kísérje a nagy halottat. A hágai hitközséget J. Maarsen főrabbi és J. van Gelder rabbi képviselték, a rotterdami hitközséget A. B. N. Davids főrabbi képviselte. Hollandia valamennyi zsidó szervezete képviseltette magát a temetésen. Az Aguda, a Mizrahi és a lengyel zsidók világszervezetének képviselője is résztvett. Gyászszédeket az elhunyt kívánságának megfelelően nem tartottak.

A Mizrachi nem vesz részt a május 2-án Oradeán megtartandó Szövetségi konferencián

Kaptuk a következő sorokat:

Valamennyi helyicsoporthoz és elobarátainkhoz!

Tudomásunkra jutott, hogy egy körlevél látott napvilágot, amelyben felszólítják összes helyi csoportjainkat, hogy a Zsidó Nemzeti Szövetség május 1—2-án tartandó konferenciáján kellő taglétszámmal vegyünk részt, tekintve, hogy a béke közötté és a Zs. N. Sz. között helyreállott.

Félreértések elkerülése végett nyomatékosan kijelentjük, hogy a Brit Hanoar Hamizrachi és a Szövetség között ezideig semmiféle megállapodás létre nem jött s ennek folytán felszólítjuk összes helyicsoporthajainkat, hogy a konferenciáról tartsák távol magukat és így mindazok, akik a konferencián részt fognak venni, szervezetünk érdekeit kontrakarirozzák és így mozgalmunkkal szemben árulást követnek el.

Ez nem jelenti viszont azt, hogy az ifjúság ne a béke mellett volna, aminthogy szervezetünk világszerte is békésen együttműködik a többi cionista frakciókkal és itt Ardealban is, a békés együttműködés mellett van, amelyben a Szövetség kívánságainkat minden tekintetben honorálni fogja.

A Brit Hanoar Hamizrachi ardeali központja Oradea.

Fenti nyilatkozattal kapcsolatban Nussbaum Sámuel, a Mizrachi ardeali központjának elnöke és a Szövetség társelnöke megsziólelendő levelet intézett a Zs. N. Szövetség elnökéhez, amelyben többek között kihangsúlyozza, hogy a béke csak úgy állhat helyre a Mizrachi és a Szövetség között, ha a B. H. Hamizrachiba tömörült ifjúsággal is megtörténik a békés megegyezés.

Kétségtelen, hogy Nussbaum Sámuel országos elnök álláspontja minden tekintetben fedi az országos Mizrachi szervezet vezetőségében helyet foglaló tagok túlnyomó többségének álláspontját is ebben a kérdésben. Ardealban a mozgalom súlypontja kétségtelenül az ifjúság vállain nyugszik és nélküle nem lehet békés együttműködést elképzelni a Szövetség és a Mizrachi között, annál is inkább, mivel konstruktív munkájának keresztülvitelére, követeléseinek honorálásához joggal ragaszkodik.

Gyermeke iskolába jár?

Gondoljon egészségére!

Lássa el

SENLASLO (Szt. László)

fertőtlenítő toalettszappannal Üdit — Fehérit — Fertőtlenít
DENTONAL fogpasztával

A zsidók, vagy a cár?

Zsákutcába került az orosz forradalom? Nem tudhatjuk. Az kétségtelen, hogy újra lejátszódik az a közismert történelmi folyamat, amely minden forradalomnak velejárója. A forradalom felfalja saját megteremtőit. Egymásután buknak le a mélységbe mindazok, akik hosszú évekig az élen állottak. Most Jagodáról, a GPU félelmetes vezetőjéről derültek ki épületes dolgok. És most, hogy a szovjet ilyen válságos belpolitikai időközön lábál át, — hogy milyen szerencsével, azt az utókor fogja megállapítani — újra kezdik feszegetni a nagy problémát, amely körülbelül így szól:

A kommunisták azt mondják: a cárista rezsim tette tönkre Oroszországot. Az orosz emigránsok mondják: Oroszországot a zsidók tették tönkre. Mindkét vélemény elég primitív fejezi ki azt az állapotot, amely rendkívül sok komponensből tevődik össze. Mert nem a „cár” és nem a „zsidók”, hanem sok-sok mindent tekintetbe kell venni. Nem u'olsó sorban az orosz népet magát. Így többek között azt is figyelembe kellene venni, hogy a múlt század folyamán állandó harc dúlt Oroszországban, a cár és az orosz nemesség között is. Ez a harc Rettentetes Ivánig vezethető vissza. Történelmi tény, hogy csak egyet is említsünk, hogy az 1825-iki dekabrista forradalmat, — az első orosz forradalmat — nem a zsidók csinálták. És nem volt zsidó azóta sem Bekinszky és Csernsevsky, Bakunin és Plechanov, Miljukov és Lenín, — egy sem volt zsidó. Egy évszázadon át tartott, amíg az állami épületet aláásták, a különböző földalatti megmozdulások. Nem volt zsidó: Peter Alexejevics Kropotkin herceg és nem volt zsidó Tolsztoj Leo gróf sem, aki mélységesen befolyásolta az orosz lelkeket, ami az államra, érvháza és családra vonatkozó nézetüket illette.

Nagyon komplikált mechanizmus sejt elő egy forradalmat. Hosszu évtizedek, sőt az orosz példa szerint, egy évszázad kellett hozzá, amíg eljutott a forradalom a győzelemig. Mit számít az egy ilyen rendkívül bo-

nyolult folyamatnál, hogy adott-e pénzt egy amerikai zsidó a forradalomhoz? Hát Sawa Morosow nem adott? Az a Morosow, aki a leggazdagabb igazi orosz keresztény család feje volt?

És végeredményben ki segítette pénzzel és sok egyébben az orosz forradalmat diadalra? Nem-e Németország? És nem a weimari, eberti Németország, hanem a Hohenzollernek Németországa. Az októberi forradalmat annak idején német pénz finanszírozta. Tehát nem a zsidók és a Cion bölcseinek jegyzőkönyve és nem Bucharin kommunista ábécéje.

A cári uralom elleni harcot, az orosz nemesség kezdeményezte s csak sokkal később jött hozzá az orosz középosztály és legvégül az orosz zsidóság egyrésze. A zsidók is forradalmárok voltak. Ezen a kis „is” szón van a hangsúly. Nem a zsidók mondatták le a cárt és nem a zsidók híresztelték az orosz monarchia összeomlását. — Nem a zsidók, nem a zsidók és ezerszer nem a zsidók.

Napoleonról több mint 300.000 könyvet írtak eddig össze. Az orosz nép metamorfózisáról, amíg eljutott Jagodáig, Trocky-ig és még ki tudja kihez, hová és meddig — egy millió különféle könyvet kell majd összeírjanak. És ha ezeket majd mind megírják, évszázadok folyamán, akkor lehet majd tisztán látni a „zsidóság szerepét” az orosz nép történelmében. De semmiesetre sem hü kép az, amit a nemzeti szocialisták összeállítanak. Nagyon távol áll az a hűség, sőt közel sem jár hozzá. A zsidóság szerepe tagadhatatlan, de hogy nem sorsdöntő volt, az bizonyos. A cárizmus önmagában hordta a pusztulás csiráját, aminthogy ezek a mostani nagy nyugtalanságok is, valami olyasmit mutatnak, hogy a belső feszítő erő talán ezt a rendszert is robbantani fogja, előbb, mint hívei gondolnák . . .

Állatvédelem - emberpusztítás

Van benne valami törvényszerűség, hogy ott, ahol legnagyobb méreteket ölt az emberpusztítás, mindig ott gondolnak különös gyengédséggel az állatokra. Mikor már az ember élete teljesen elvész a bizonytalanságba, mikor köszönt a felszabadulás, a biztonság és hnyomorítja a halálfelelem és minden utcasarkon halál leselkedik rá, — az állatvilágra akkor köszönt a felszabadulás, a biztonság és humanitás napja. Így van ez Németországban is,

ahol az embert ugyan válogatott, raffinált kinhalállal pusztítják el az élők sorából, de az állatba csak kloroformos kábulat közben szurják a kést.

Mintha sorsszerűség lenne benne, hogy éppen most léptették életbe Palesztinába is az állatvédelmet. Aki az állatoknak szenvedést, fájdalmat okoz, az nem kerülheti el az egy havi börtönt és 20 font pénzbüntetést. Példás szigor! Nincs eszünkbe, hogy tiltakozzunk, vagy kifogást emeljünk ellene. Sajtson le a törvény szigora az állatkinzókra, vegyék el kedvüket, hogy „védtelen” állatokat brutálizáljanak. Igen, igen, állatokat bántani nem szabad, érzékeny lelkeiket sérteni, gonosz indulat . . . De éppen most, mikor az arab terror Palesztinában a legvégletebb fokára jutott, kissé komikusan hat, hogy a békében hagyott palesztinai állatok védelméről gondoskodnak ekkora figyelemmel és a nyugatlanított ember sorsára alig vetnek érdemes figyelmet. Fanatikus fellázított beduinok állnak lesben az utcasarkokon és bizony nem állatra, hanem emberre, zsidóra lesnek.

Kissé fanyar szájjal lelkesedhetünk tehát csak a palesztinai állatvédelmi törvény fölött. Rossz előjelek tartjuk, hogy éppen most nyilvánították a szigorú paragrafusokat. Nyugalmas időkben bizonyosan megnyugtató haladásnak tetszett volna. De most, hogy az állatok már a legteljesebb békét és biztonságot élvezik, féltő, hogy teljes vadsággal ronthat ember az emberre és emelheti glóriás magasságokba ott is a brutalitást.

Az egyetemek távolmaradnak . . .

Megirtuk már hireink között korábban, hogy az északi országok számos egyeteme bejelentette, hogy nem hajlandó résztvenni a göttingai egyetem 200 éves fennállása alkalmából rendezendő ünnepeken, amiért a németországi egyetemeken nem uralkodik tanszabadság. Amerika és Anglia egyetemei is csatlakoztak ehhez a mozgalomhoz és elhatározták, hogy szintén nem vesznek részt a göttingai ünnepeken. A new-yorki nemzeti szocialista ellenes liga közölte, hogy sok amerikai főiskola elhatározta a göttingai ünnepek bojkottját, közöttük Virginia állam valamennyi főiskolája. Nagybefolyású angol tudományos folyóiratok külön felhívják az egyetemek figyelmét arra a tudományellenes terrorra, amely ma Németországban uralkodik és szín-

CH. BLOCH:

Rabbi Löw életre kelti a gólemet

Az 5340-ik évben (1580) történt. Taddäus barát minden emeltyűt mozgásba hozott, hogy a prágai zsidók ellen sikeresen vérvádat emelhesen.

De Rabbi Löw idejekorán megtudta a barát sötét szándékait és álmában kérdést intézett „felé”, hogy mily eszközökkel vegye fel a harcot e gonosz ellenséggel szemben.

Ekkor a következő abc sor szerint rendezett választ nyerte:

„Atu Bru Gajlom Dvük Hachojmer Weszigzár Zédim Chevel Tajrfé Jiszroél”, vagyis „Alkoss egy Gólemet agyagból és elpusztítd az aljas zsidófaló csöcseléket”

E tiz szót Rabbi Löw a Jecira könyvben lefektetett betűszámképletek és a szavak összeolvasása révén olykép értelmezte, hogy arra a meggyőződésre jutott, hogy az Égből vele közölt betűszámok segítségével agyagból élő testet teremthet.

Magához hívatta tehát vejét, Jicchok ben Simson, a kohánitát és tanítványát, Jakob ben Chájim Sassont, a lévítát és titokban közölte velük: a misztériumot, hogy miképp lehet egy Gólemet alkotni.

Rabbi Löw így szólott: Egy Gólemet akarok

teremteni és azért kívánom a ti segítségéteket, — mert ezen alkotáshoz négy elem és pedig: Tűz, Viz, Levegő és Föld szükségeltetik. Jicchok te vagy a Tűz eleme, Jakab te vagy a Viz eleme, én magam a Levegő vagyok s mi együttesen a negyedik elem-ből a Földből megalkotjuk a Gólemet”.

Rabbi Löw ezután a legpontosabban kioktatta őket arról, hogy miképp szenteljék és tisztítsák meg előbb magukat mély és komor bűnbánat útján, hogy egy látszólagos ember alkotásának nagy művéhez elkészüljenek. Rámutatott ama nagy veszélyre is, amely mindhármójukra nézve fennforgott oly esetre, ha amiatt, mert nem szállottak volna tökéletesen magukba, a mű nem sikerülne és a szent nevet hiába ejtenék ki, tehát azt megszenteltségteleníték.

Adar hó második napján a három férfi éjfél után a mikvébe ment, a zsidók rituális fürdőjébe, ahol ez alkalommal különösen áhítatosan buktak a víz alá s azután szótlanul haza mentek, ahol a chácajst, a Jeruzsálem pusztulása miatti éjjeli panaszs-zsoltárt és a hozzá tartozó zsoltárokat a legnagyobb áhítattal elmáskozták. Azután elővették a Jecirah könyvét, amelyből Rabbi Löw néhány fejezetet olvasott fel. Végezetül a párosron ki-vülre mentek a Moldava partjára. Ott kikerestek egy agyagos helyet és azonnal munkához láttak.

Fáklyafény és zsoltárok recitálása mellett lázas gyorsasággal megkezdődött a munka.

Agyagból három öl hosszúságu embert alakot formáltak minden testrészeivel. És előttük feküdt a Gólem arcával az ég felé fordulva.

A három férfi azután a lábaihoz állott, úgy, hogy épp az arcába nézhettek.

Ugy feküdt ott, mint egy holttest, a legcsekélyebb mozgás nélkül.

Most Rabbi Löw meghagyta a kohánitának, hogy jobb oldalon kezdve hétszer járja körbe az agyagtestet, rábizva, hogy közben ejtse ki száján a betűszámjegyeket.

Amikor ez megtörtént, az agyagtest tüzveres lett.

És meghagyta most Rabbi Löw a lévítának, hogy ugyanannyiszor tartson körmenetet, de balról kezdve, mint a kohánita, megmagyarázva neki az általa mondandó betűszámjegyeket. Amikor ezzel is készen voltak, kialudt az égő vörösség és viz áramlott az agyagtestbe, a fején haj nőtt és kéz és lábujjain körmök.

Most maga Rabbi Löw végzett az agyagtest körül körmenetet, egy pergamentre írt Sem-et helyezte a szájába és kelet és nyugat, dél és észak felé meghajolva egyszerre mondották e szavakat: „És élő lehetetet lehelt az orrába és így lett az emberből élő lény”.

És a három elem: Tűz, Viz és Levegő lehetővé tették, hogy a negyedik elem, a Föld életre kapott.

tén a távolmaradást propagálják. A „New Statesman” ismert angol folyóirat rámutat arra a ténykörölményre, hogy a göttingai egyetemen a náci rezsim kezdetéig sok zsidó egyetemi professzor működött a göttingai egyetemen, most azonban, ezeket elűldözték és a matematikai intézet azóta üresen is áll. A rendkívül befolyásos londoni „Spectator” című hetilap legutóbbi számában szintén arra hívja fel az angol egyetemek figyelmét, hogy utasítsák vissza a göttingai egyetem meghívását. Hivatkozik arra is, hogy a birminghami egyetem már visszautasította a meghívást.

Ami ma Göttingában van, az nem a tudományban gyökeredzik, hanem a fajiságban. — Tudomány ma nincsen Németországban, hanem alázatos kiszolgálója az állam fegyverkezési örületének és népszerű hirdetője mindannak, amit Goebbels Angriff-je hirdet, a faj és vér védelméről. Más államok egyetemei nem tehetik meg, hogy ezt jóváhagyják és helyeseljék. Nem szabad résztvenni egy német egyetem ünneplésében, mert ez tagadása mindannak a dicső tudományos multnak, amelyet ezzel a külföld is megtagadna. A német tudósok iránti tiszteletüknek elég tanubizonyosságát adták a nyugati tudományos körök azzal, hogy az onnan elűldözött kiváló tudósokat tárt karokkal fogadták és elhelyezték. Ha majd ezek visszatérhetnek, akkor lehet újra barátságos együttműködésről beszélni a német tudományos körökkel, de addig nem.

Egy tanúságot levonhatunk mindebből: a nyugati tudományos körök mindent tudnak és látnak és nem szédítette meg őket a hilleri gonosz propaganda.

Chopint sem játszhat zsidó?

A fajelmélet ugyan már meggyanusította a fizikát és matematikát is azzal, hogy „zsidó” csak lárdás és álnokság rejtőzik mögöttük, csak azért, mert nagy zsidó tudósok alapvető tanításokkal járultak eredményeikhez, de a zene világa többé-kevésbé eddig kívül esett a gyanúsítások eszmekörén. A Varsóban lefolytatott Chopin világversenyen azonban a fajelmélet már nem győzte tovább és a muzsikát is lerántotta alvilágába. A muzsikát... Pedig Chopin zenéje nem szolgálja sem a jobboldalt, sem a bal. Chopin a lelkek tisztaságát, a humanitást szolgálja a bűvös erejű hangjegyek által, amelyek a világ minden nyelvén egyformán szólalnak meg. S aki Chopint és a klasszikus zenét szolgálja, az egyformán érték az egész emberiség számára, ha a muzsikán túl, bármilyen nyelven szólítja anyja nevére. A varsói hangversenyen mégis kétségbe vonták ezt.

A Gólem kinyitotta szemét és álmélkodva nézett maga körül...

És Rabbi Löw így szólott hozzá: „Alj a lábaidra!” És ő felállott.

Azután felöltöztették egy sámesz ruhába és csakhamar olyan lett, mint egy közönséges ember. Csak a beszélő képessége hiányzott. Mert az Égből Rabbi Löwre bízott szavaknak nem volt olyan hatásuk a betűszámokra, hogy a Gólemnek a beszélő-képességét is adhatta volna. És ez még előnyös is volt. Isten tudja, mi történt volna, ha egy Gólem még a beszéd adományával is rendelkezett volna. Virradatkor négy ember ment haza.

Utközben Rabbi Löw így szólott Gólemnek: „Tudd meg, hogy mi egy földtömbből alakítottunk téged. A te feladatod az lesz, hogy a zsidókat az üldözések elől megóvjad, József lesz a neved és a rabbinátusi szobában fogsz aludni. Te József engedelmeskéj a parancsomnak, akár mikor és akár hová is foglak küldeni, tűzbe vagy vízbe s ha azt parancsolom, hogy ugorj le a háztetőről és ha akár a tenger fenekére küldelek.”

József a fejével intett és olyan mozdulatokat tett, amelyek igent jelentettek.

Othon elmesélte Rabbi Löw, hogy a néma idegent az uton találta és miután megsajnálta, magához vette, mint hivatalos szolgát.

De megillotta a házbütyököket, hogy Gólemet magáncélokra igénybe vegyék.

RENDEZ-VOUS

KÖLNIVIZ, PUDER, ARC ÉS SZÁJFESTÉK

Lerakat: Parfumeria Internațională, București, Strada Cârleneanu 17.

Amikor a zsüri kiosztotta a díjakat, akkor történt a botrány, amely mint a kinos fuvallat foltot vetett a zene tisztaságára. Az első díjat a versenyzőbizottság, amely a világ legkiválóbb zenészeiből és zenepedagógusaiból állott, mint ismeretes, a 23 éves orosz-zsidó Jakob Zaknak ítélte, a második díjat ugyancsak egy orosz-zsidó lány kapta, míg a további öt kitüntetett között is 3 zsidó volt. Az ünneplő koncertterem áhitatát ekkor törte át egy hang, amely a fajgyűlölet mocsarába akarta rántani Chopint: — Szégyen — kiáltotta, — hogy zsidóknak adják a díjakat! Szégyen!... És a koncertterem valóban szégyelte magát, de nem a zsüri miatt, hanem a közbeiktáltért, amely meggyalázta a hangverseny áhitatát. A felháborodás olyan egyöntetű és általános volt, hogy a rendőrség kénytelen volt közbelépni és leigazoltatni a botrány-okaot. És most tessék jól figyelni: az igazoltatás során kiderült, hogy a botrányban a német kormány keze volt benne hivatalosan. Az illető ur magas tisztséget tölt be a varsói német konzulátuson és ilyen minőségben gyalázta meg a lengyel nemzet legnagyobb zeneszerzőjének emlékét, a tiszteletére rendezett világversenyen.

Micsoda pedantéria! A német tömegek még krumplihéjjal sem lakhatnak jól és közben a kormány külképviseleteinek még arra is marad ideje, hogy a Chopin hangverseny zsidó jutalmazottjai ellen is gyűllölködjének. Semmi sem maradhat ki. Jakov Zak, a tehetséges zsidó művésznek bünhődnie kell, mert egyedülálló tehetséggel interpretálja Chopint, a nagy lengyel muzsikust...

Egy kiváló angol államférfiu

Halálának margójára

Sir Austen Chamberlain, híres angol államférfi halála nemcsak az angol zsidóságot ejtette mély gyászba, de részvétet keltett az egész világ zsidósága körében is. Fia volt annak a híres Joe Chamberlainnak, aki az első európai államférfi volt, aki mint angol gyarmatügyi miniszter a zsidókérdésnek területiális alapon való megoldását ajánlta és tárgyalt Herzel-el is, az Uganda-tervvel kapcsolatban. Ebből a Keletafrika akcióból annak idején semmi sem lett, de a tárgyalások folytán, a zsidókérdés az angol gyarmatpolitika érdeklődési körébe került. A nemrég elhunyt Austen Chamberlain mondotta, hogy visszaemlékszik arra, amikor apja házában hallott tárgyalni a zsidókérdéssel kapcsolatban. Tagja volt annak a háborus kabinetnek, amely a Balfour deklarációt kiadta és a háboru után a Baldwin kormány külügyminisztereként újra foglalkozott a Palesztina-kérdéssel. Amikor 1924-ben a Népszövetség állandó mandátumbizottsága először tanulmányozta a palesztinai mandátum kérdését és a zsidó kolonizációra vonatkozólag kedvezőtlen kijelentéseket tett, akkor Chamberlain élesen kikelt ez ellen. Amikor már nem volt tagja a kabinetnek, akkor is mindenkor erőlesen sikraszállott a zsidó érdekekért, az alsóházban. Chamberlain annak szószólója volt, amely azt követelte, hogy a mandátum szellemében kell a Palesztina-kérdést megoldani. Amikor 1930-ban a Passfield-jelentés nyomán Weizmann tüntetőleg visszavonult a Jewish Agency elnökségétől, akkor a „Times”-ben nyílt levelet intéztek a konzervatívok a munkáspárti kormányhoz, amelyet Baldwin, Austen Chamberlain és Amery irtak alá és amelyben tiltakoztak a kormány antikionista tendenciája ellen. Számos esetben nyilatkozott a parlamentben és azonkívül is, az antiszemitizmus ellen. A zsidókérdéssel kap-

csolatosan számos esetben nyilatkozott és mindenkor hangsúlyozta, hogy Palesztina felépítése az angolok elsőrendű kötelessége.

A Jewish Chronicle azt írja róla, hogy „élete utolsó éveit politikailag kizárólag a horogkereszt elleni akciónak szentelte. Mint apja, a nagy angol külügyminiszter, nagyrabecsülte a zsidóság értekeit és tiltakozott az antiszemitizmus ellen.” Azt írja róla az angol zsidóság vezető lapja, hogy Chamberlain a Chasidé Umaus ho-Aulon köze tartozott, a zsidóság nagy keresztény megértői és jótévedői közé. A Jewish Weekly című lap azt írja, hogy 1933 áprilisa óta Chamberlainnek csak egy politikai célja volt: felvenni a harcot az antiszemitizmussal és horogkereszttel. A Jewish World pedig azt írja, hogy néhány év előtt Bécsbe és Budapestre utazott Chamberlain, hogy az osztrák és magyar kormányok fejét figyelmeztesse a horogkereszt mozgalom veszélyeire. Gömbös Gyula a budai miniszterelnöki palota terraszán folytatott beszélgetésében meg is ígérte Chamberlainnak, hogy Magyarországon nem engedni lábrakapni a horogkereszt mozgalmat.

Van Zeeland és Degrelle

Mit tagadjuk, nagyon örvendünk annak, hogy a vasárnapi brüsszeli választáson Van Zeeland miniszterelnök 76%át kapta a leadott szavazatoknak és ellenfele, Degrelle, csufosan megbukott. Régebben, amikor talán frázisnak tetszett az, hogy az „egész világ egy város”, most véres valóság lett. Ma, amikor élet-halál harc folyik egy gazdasági fronton, a demokrácia és a tuloldalon álló fasszizmussal szemben, nagyon lényeges, hogy minden egyes „frontszakaszon” győzzön a demokrácia. Az a demokrácia, amely lehetővé teszi a zsidóság zömének Európában, hogy még élhet és nem kell a vándorbotot kezébe vegye, hogy Madagaszkárra, vagy más exotikus világba költözzék (ha nem a másvilágra.)

Most Brüsszelben volt a támadás a világ demokráciája ellen. És ezt a harcot lélekzetviszafojtva figyelte az amerikai, francia és angol demokrácia is, mert ha véletlenül Degrelle győz, a rexista 31 éves uralomra vágyó diktátorjelölt, akkor új fordulat következett volna be a nyugati-európai erőviszonyokba. Degrelle nem is titkolja, hogy fel akarja rugni a francia-angol szövetséget és Németország felé orientálódik, mert hiszen Hitler a mintaképe és az ő pénzével folytatja demokráciaellenes hadjáratát. Van Zeeland mögött felsorakozott minden párt, a katolikusoktól kezdve a szélsőséges kommunistáktól mindenki. És Van Zeeland győzött. A demokrácia győzött vele és én, te, ő, valamennyien zsidók és nem zsidók, akik egyetűl az európai népek józan belátásában és demokratikus hivallásában bizhatunk még: fellelegzhetünk. Van Zeeland győzött és ezzel elhárult fejjünk felől egy végzetes baj. Hiszen ha Brüsszel vasárnap odaadja magát Degrelle hóhortjának, ha 276000 szavazó nem hirdeti a demokráciában való hitét a Degrelle 70000 szavazatával szemben, akkor jaj nekünk, főleg keleteurópai zsidóknak. Hiszen ezzel olyan rést ütött volna a nyugati demokrácián, amelyen sem Leon Blum franciasága, sem Baldwin angolsága, sem Roosevelt amerikaiasága nem tudott volna segíteni.

Örvendünk a demokrácia győzelmének, mert ez a mi egyetlen reményünk, ugyis mint kultúrumberek, ugyis mint a békének és az emberi megértésnek törhetetlen hívei és ugyis, mint — zsidók.

A XX. század legnagyobb kalandorának életregénye...

Trebitsch-Lincoln szédületes karrierje a paksi chédertől a buddhista kolostorig

Hogyan lesz a felcseperedett zsidógyerekből anglikán pap, alsóházi képviselő, háborús cenzor, diktátorjelölt és buddhista szerzetes? — Nagystilű kémszélhámoságai miatt 3 évig ül Angliában a börtönben. — Megfizethetetlen szolgálat, minek rádiósürgönyöm való felajánlása dacára fiát Angliában kivégzik. — A nagy kalandor hazavágyik és — pihenni akar.

A „Népünk” eredeti riportja.

A tolnamegyei Paks községben élt a hetvenes években egy Trebitsch Náthán nevű jómódu gabonakereskedő. Nagy családja volt a paksi gabonakereskedőnek. Hét leánya volt és két fia. Leányai környékbeli kereskedőkhöz mentek férjhez, míg két fiát tudományos pályára szánta. A nagyobbik fiu, Lajos, tanító, a kisebbik pedig az Ignátz, aki 1875-ben született, rabbi akart lenni.

Trebitsch Lajos később valóban tanító is lett, magyarosította nevét Tarczai-ra és tanító lett a híres Batthány Ervin gróf bögötei iskolájában, ahol Kropotkin eszméit hirdették. — Később Amerikába ment.

És mi lett a kis Náci gyerekből? Kora gyermekkorában is látszott már rajta, hogy nem közönséges talentum. Tíz éves sem volt még, amikor már öt nyelven beszélt. Apja beadta a chéderbe, ahol Talmudot tanult. De nem volt sokáig türelme tanulni és ahogy föl-cseperedett, elhagyta hazáját és elindult a nagyvilágba. De előbb még Budapesten gimnáziumba járt, már akkor színész akart lenni. Nem sokáig volt ehhez sem türelme. Hamburgba ment, majd onnan Londonba.

TREBITSCH ANGLIAI KARRIERJE.

Itt egy metodista misszióhoz kerül és nemsokára áttér az anglikán hitre. Egy misszióval, amely a zsidók megtérítésével foglalkozott, Kanadába ment és ott buzgón dolgozott. De itt sincs sokáig türelme, visszavágyik Európába és egy kis angol község plébánosa lesz. De előbb Montreal püspöke anglikán pappá szenteli. Ekkor változtatta meg nevét is és lett belőle *Trebitsch Lincoln Ignatius Timothy*.

A kenti grófságba került, Appledore községbe, amelynek lelkipásztora lett. Ezen a vidéken volt birtoka Seeholm Rowntree híres angol nagyiparosnak, aki nagy szerepet vitt az angol liberális pártban. A dús gazdag politikus megismerkedett az appledori lelkésszel s amikor Trebitsch-Lincoln megunt a káplánkodást, magántitkárnak szerződtette. Londonba költözött. Rowntree vállalatánál nagy és befolyásos szerepet játszott. Főnöke bizott benne. Nemcsak üzleti ügyeit bízta rá, hanem bevatta a politika boszorkánykonyhájának titkaiba is. 1906-ban maga is kedvet kapott az aktív politizálásra. Rowntree, Henry George nyomdokain haladva, szociálpolitikai művön dolgozik, amelyben a szegénység okait kutatja. Lincoln segít neki munkájában. A mű előszavában fellengős dicséretet kap főnökétől és mindinkább aktív politikusok társaságába kerül.

A MANDÁTUM.

Derlingtonban lép fel jelöltnek, ahol a konzervatív párt mélyen beidegződött a lakosság tudatába. Csaknem reménytelen került a liberálisok szempontjából. Lord Balfour és Chamberlain Austin, aki éppen a napokban halt meg, jelennek meg a konzervatív jelölt támogatására. De Lincoln mellett is felvonnak az „öregágyuk”, Lloyd George, Asquit, Churchil. A kis kerület, a védővám

körüli harcban nagy szerepet kapott. Nehány szavazattöbbséggel győz és bevonul a világ legnagyobb hatalmának parlamentjébe.

INTERJU FERENC FERDINAND-AL.

Magyarországra megy, hogy ott csillogtassa karrierjét. Kristóffy darabont kormánya van uralmon. Az ő révén meginterjuvolta írásban Ferenc Ferdinánd-ot, a monarchia trónörökösét. Az interju világszenzációt kelt. Az angol parlamentben ő a szakértő, amikor osztrák-magyar kérdésekről esik szó. Közgazdasági ismeretei is vannak, azokat is csillogtatja beszédeiben. De ez a parlament alig tíz hónapig működik, azután feloszlátják. Az új választásokon nem jut szóhoz, mert egy agitációhoz sok pénz kell, az pedig nincs neki.

LINCOLN ÜZLETEMBER LESZ.

Olaj és petroleumüzletekre veti magát. Sokat utazik Galiciába és Romániába. Üzletei példátlanul merészek és késhegyig menő harcot vív. Milliós veszteséget okoz másoknak, csak hogy ő kereshessen. Amikor Ferenc Ferdinándot Sarajevóban meggyilkolják, hazasiét Angliába, hiszen már régen angol állampolgár.

KITÖR A VILÁGHÁBORU.

A világháborúban újabb fejezet kezdődik eddig is hanyatott életében. A magyar anyanyelvű, volt angol képviselő, cenzor lesz. Kezén futnak át a magyarnyelvű levelek, újságok. Cenzor lesz és sok bizalmas dolgot tud meg. Összeköttetésbe kerül az angol titkos rendőrséggel, előbb apróbb ügyeket intéz, később nagy megbízásokat kap. Nagystilű kémszélhámoságot követ el. *A németeknek azt izeni, hogy bocsássák rendelkezésére a tengerészet titkos távirati kulcsát, át akarja adni az angoloknak, hogy ezáltal bizalmukat bírja és amikor megtudja az angol tengerészet titkait, akkor alkalma lesz a német tengeri hajórajnak, hogy elbányon a hatalmas angol flottától.* De nem sikerül a terv, mert az angolok gyanút fogtak és a németek sem adták ki a chiffre kulcsát. Trebitsch Lincoln érezte, hogy ebből baj lesz és eltűnt Angliából.

AMERIKÁBA MEGY.

Nem megy, hanem inkább szökik. Az angoloknak kellemetlen, hogy kémszervezetének egyik tagja az Újvilágba került és leleplezésel fenyegetőzik. El kellett hallgattatni. Ki-

MIT JELENT

a bizalom és az olcsó árak?

Erről
meggyőződhet,

ha

felöltő, öltöny, kosztüm

SZÖVETET

KATZ

posztóáruházban
vásárol.

Avram Iancu-utca 1.

kutatták, hogy évekkel ezelőtt valami váltóhamisítást követett el és ezért körözik. Amerikában elfogták és kiadták Angliának. A bíróság elítélte és három évig ült börtönben. Ki szabadulása után kitoloncolták Angliából és akkor voltak a nagy középeurópai zavarok.

NÉMETORSZAGI SZEREPLÉSE.

Európa rendőrségei egymásután kaptak hírt arról, hogy hol itt, hol amott tünt fel a nagystilű ember. Előbb Hollandiában tünt fel, ahol a már száműzetésben levő Vilmos császárt akarta megkörnyékezni. De mielőtt bejutott volna az amerongeni császárszállásba, az óvatos holland rendőrség kiutasította. Innen Németországba ment. A háboru utáni idők legsúlyosabb napjaiban került Németországba. A Kapp puccs idején vezetés szerepéhez jutott. Kapp-ék néhány napos uralma alatt, cenzor és sajtófőnök volt. Amikor a puccs összeomlott, sürgősen Ausztriába menekült. De itt sem fogadták valami nagy szeretettel. Majd Budapesten tünt fel a fehér időkben és szélsőjobboldali körökkel keresett kapcsolatot. Így jutott a paksi chédertől a magyar szélsőségesek közé. De nem volt szerencséje. Egyszer az utcán felismerte a németek akkori budapesti követe és felhívta rá a rendőrség figyelmét. Ezután alig néhány nap kellett és a magyar rendőrség is kiutasította az ország területéről.

UJRA AMERIKÁBA, MAJD KINÁBA KERÜL.

Budapestről elindult és meg sem állott Amerikáig. De nemsokáig birta ott és egy hatalmas lendülettel Kinába tette át székhelyét. Itt újra nagy karrier kezdetén áll és *Wu pei fu marsall* kegyeibe férkőzik. A marsallnak haditervei voltak, amelyekhez segítségére volt Lincoln Ignatiz. De itt nagy pech éri. Általa szerződtették Bauer német ezredes vezérkari tisztet, hogy az jöjjön Kinába és szervezi meg a kínai hadsereget. Bauer még a Kapp puccs idejéből ismerte Berlinből. De végre ez az ember őt is becsapja. Rengeg pénzt vesz fel, de megszökik és így rendkívül blamálna magát kínai patronusa előtt is. Újabb csapás is éri egyidejűleg. Fia, John

Tavaszi felöltő, valamint **öltöny szövet**
különlegességek

válogatott mintákban megérkeztek

HACKMAYER

uriszabó, ORADEA, Regele Ferdinand 4.

Mélyen
leszállított árak!

Lincoln Angliában katonáskodik és egy gyilkosságba keveredik. Troubridge városkában megöl egy sörgyári ügynököt. Trebitsch Lincoln azonnal hajóra ül, hogy megmentse fiát. A hajóról rádió sürgőnyt küld Londonba, kéri, hogy várják meg míg megérkezik és addig ne végezzék ki fiát. Adjanak kegyelmet, mert megfizethetetlen szolgálatot tesz Angliának. Az angol igazságszolgáltatás gépezete azonban nem áll meg. 1926 március 2-án a Stepton Walls-i börtönben kivégzik fiát. Lincoln hajója éppen egy olasz kikötőben horgonyoz. Nem is megy tovább. Egy másik hajóra száll és visszaindul Kinába. Megfogadja, hogy bosszút áll fiáért és hadat üzen Angliának.

ANGLIAVAL VALÓ HÁBORUJA.

Akármilyen fantasztikusnak is látszik, Trebitsch Lincoln tényleg hadat üzen Angliának. Felcsapott a kínai vörös hadsereg mellé pénzügyi, hadügyi és külügyi szakértőnek. Az ő közbenjárására küldik az oroszok Borodin tábornokot, aki mellett diktátorjelöltként emlegetik. A távolkeleti mozgalmak titkos irányításával sok bajt, kellemetlenséget és károkat okozott az angol külpolitikának. Három évig élt Kinában, majd kalandorvére tovább kergette. Nem tudni merre járt a következő években, de 1932-ben váratlanul Németországba került. Keleties ruhában, sárga selyemtalárban járta Berlin utcáit. A „Meister Saal”-ban előadásokat tartott, a buddhizmus lélektanáról. A német hatóságok eltanácsolták, ezért rövidesen Franciaországba termett, majd onnan Belgiumba ment és Hollandiába.

BUDDHISTA KOLOSTORBA.

Ujra nagyot lendült élete. Egyenesen Ceylon szigetére ment, ahol Leo Tandler néven buddhista kolostorba vonult. De ez a kolostori nyugalom sem volt inyére és rövidesen Sanghaiba Csao-Kung néven a Great Western Roadon, modern központi fűtéses, „teljes komforttal berendezett buddhista kolostort” létesített. „Buddha szellemében akarom nevelni a Kinában élő európaiakat” — mondotta. — A kolostor felavatására 400 buddhista vallású kínai előkelőséget hívott meg. Nagy társadalmi esemény volt Sanghaiban a kolostor felavatása. De az Intelligence Service kezei messzire elérnek, eltanácsolták Sanghaiból. Most India következett, titkos kóborlások Távol Keleten. Még Tibetbe is eljutott.

Most újra életjelt adott magáról.

Egy kínai ügyvéd levelet írt Budapestre egy ottani ügyvédnek. A levélben az áll, hogy Ignatius Timothy Trebitsch Lincoln Leo, Tandler-Csao Kung, egykori paksi chédegyerek, volt anglikán pap, alsóházi képviselő, kém, cenzor, diktátorjelölt, jelenleg buddha szerzetes, Magyarországra haza akar jönni. A budapesti hatóságok valószínűleg nem fogják nagyon kívánni, hogy ez a nagystilű világkalandor újra Paksra jöjjön. Ki tudja hol és ki tudja mikor fog az örök lét honába szenderülni ez a 62 éves kétségkívül nem mindnapos tehetségű ember. Ki tudja mi lesz halála pillanatában. Mi úgy véljük, hogy sem anglikán pap, sem buddhista szerzetes, hanem egy fáradt, csalódott, öreg zsidó lesz, mikor itthagya ezt a sok dicsőséget és rendkívül sok fájdalmat jelentő földi létet...

A 15 éves Rappaport Ottó cikket ír Stefan Luxról, halálának évfordulójára

Feljött szerkesztőségünkbe egy élénk arcú bocherli, Bátor öntudattal teszi le a szerkesztőség asztalára hozott cikkét és azt mondja: úgy gondolom, megfelel ez a cikk, amelyet Stefan Lux újságíró emlékére írtam, aki egy évvel ezelőtt agyonlőtte magát a Népszövetség ülésén. Már akkor írtam róla héber nyelven egy költeményt és ezt vettem most újra elő és lefordítottam magyarra. Tessék elolvasni. Az ilyen látogatásokhoz hozzá vagyunk szokva, hiszen naponta előfordul. Kéziratok tömegével szemben a legtöbb szerkesztőségnek nehéz küzdeni. De ez a látogató megkapott bennünket. Egy fiatal fiu, iskolát alig járt, de szeméből sugárzik az értelem, kitünően beszél és ír magyarul és a halmei jesivának tanítványa.

— Kérem tessék leadni ezt a cikket, mert jónak találom — mondja Rappaport Ottó, a halmei jesiva 15 éves növendéke. És mi eleget teszünk kérésének, mert a cikk tehetségre vall, tekintettel kell lenni a 15 éves autodidaktára, meg valóban tartozunk kegyelettel Stefan Lux emlékének. Ime a cikk:

EGY MARTIR EMLÉKE.

Feláldozom e szép életet, mert szomorú. Feláldozom e pazar életet, mert keserves. Mert a ragyogó csillagok reánk haloányan pislognak és mert az ég kék azurja mint éles tör szurja szemünket. Mert a rózsák is szomorúak, mintha gyászlepelbe volnának burkolva.

És én feláldozok mindent ami szép, mindent ami kellemes, mert népem iszonyu kinban fetreng és mert a lelkiismeret, megértés, igazság és béke levelei elherodtak.

Ezt érezhette drága zsidó testvérünk, a zsidó nép martir fia, amikor lángoló arccal megragadta a fegyvert, hogy a gonosz világ irgalmatlan vezetői meglássák, az ő kifröccsenő vérében, azt a vértengert, amelybe mint hömpölygő folyam ömlik a zsidó nép vére is. Azt akarta, hogy meglássák, hogy miként tűnik el a XX. század kulturája és civilizációja a gonoszság sötét árnyékában.

Oh, de sulyosan tévedett szerencsétlen zsidó testvérünk, amikor azt hitte, hogy a világ még szentimentális és megtántorodik a vér láttára és úgy gondolta, hogy ő lesz utolsó mártírja népének! Tévedett, nagyon tévedett. Azt hitte, hogy halálával megoáltja a zsidóság szerencsétlenségét. Tévedett, mert ez a világ addig nem lesz kegyelmes, amíg nem látja az egész világon elhullani a zsidó nép utolsó közkatónáját is, aki után nem lenne többé, ki mondjon kaddist. Stefan Lux vére megereged majd egyszer újra, ott a Népszövetség termében, abból a biborbársony székből, amelyen agyonlőtte magát. És elindul majd a vér, hogy tanuságot tegyen értünk. Azt fogja mondani, hogy: — Valaha állábotátok a tengert. A hit és a remény fegyverével csapatok véretek tengerére és megoalul majd a próféta jóslata: Virágnai fog a hit és a remény rózsája.

Ez megnyiheti Stefan Lux lelkét is. És a messiaszi szavakkal emlékezünk újra rája:

„Al här gevoha ali loch mevaszeresz Cijon.” A diadalmaskodás hegyére menj fel Cion hirdetője. Remegjenek a cédrusok harsogó hangdától Jeruzsálem örök megoáltója...

Lloyd George feltűnést keltő cikke a zsidóságról

London. — Lloyd George volt miniszterelnök, a „Strand Magazine” áprilisi számában „Mit tett a zsidóság?” címen cikket írt, amelyben többek között a következőket írja: „Kétségtelen, hogy a zsidó a legérdekesebb faj, amely valaha is ezen a földgolyón élt. Akár szeretjük őket, akár nem, meg kell állapítsuk, hogy olyan különleges tulajdonságaik vannak, amelyekkel lényegesen különbözik mindazoktól a fajoktól, amelyek között a történelem folyamán élt. Már maga az a tény, hogy mint különálló fajta, minden megpróbáltatás dacára él és létezik, igazolja hatalmas vitalitását és legyőzhetetlen szellemét. Nem az egyetlen faj, amely az emberi barbarizmus, rémségek és gyilkolások áldozata, de Juda mindezeket diadalmaskodott. Harminc évszázad alatt a zsidók szolgálatot, gunyt és tömegmészárlást éltek át és most mégis ötször annyian vannak, mint voltak önálló államiaságuk idején.

Megőrizték faji büszkeségüket és nemzeti tradíciójukat és vallásukhoz éppen úgy ragaszkodnak, mint egykor, amikor Salamon temploma a Moria hegyén diszjelgett.

Lloyd George azután az „érthetetlen misztérium”-ot említi, a keménynyakuságukat és az üldöztetés intenzitását, amelyet végeredményben mégis legyőztek. Ir arról, hogy a keresztény népek a zsidót tisztelik, de a zsidóságot üldözik, azzal a történelmi ténnyel fejezi be, amelyről éppen legutóbb spanyol-cikkorozatunkban is megemlékeztünk: Bajazet szultán ama mondására hivatkozik, amely szerint: „Miért nevezitek Ferdinand királyt okosnak, amikor saját országát szegényre tette és a mienket gazdaggá”. Sok jelenlegi Führer megszivlelhetné a török szultán mondatát, fejezi be Lloyd George érdekes és hatalmas feltűnést keltett cikkét.

Félmilliárd lei a német menekült zsidóságnak

A Council for German Jewry ülése.

A Council for German Jewry március 22-én és a rákövetkező napokon fontos tanácskozásokat tartott. Elnökölt Sir Herbert Samuel. A tárgyalásokon az angol zsidóság reprezentánsain kívül, az amerikai zsidó vezérfiúk is résztvettek, többek között Felix M. Warburg, dr Bernhard Kahn, David J. Schwaitzer és Nathan Katz. Az American Jewish Distribution megbízásából dr Maurice J. Karpf, azonkívül az amerikai zsidó jótékonyegyesületek szervezetének ügyvezető direktora dr S. Löwenstein. A cionista szervezetet dr Chaim Weizmann képviselte.

A tárgyalások során megállapították a Council jövő évi büdzsáját, amely 500.000 fontot tesz ki. (Félmilliárd lej.) Ezt a hatalmas összeget részben az angol birodalom zsidósága

adja össze, azonkívül a Joint 220.000 fontot ad és az United Palestine Appeal 40.000 fontot, végül azok az összegek, amelyeket különböző európai államok zsidói adnak össze, azzal a céllal, hogy ebből Palesztinába telepítsenek le német zsidókat.

A preliminált büdzséből 171.000 fontot a Jewish Agency német osztályának bocsájtának rendelkezésére. 145.000 font beételre számítanak azoktól a németországi zsidóktól, akik különböző európai államokba telepedtek le és az Egyesült Államokban. 128.000 fontot szándékoznak fordítani a németországi zsidóság átrétegződésének előmozdítására és 40 ezer fontot a Hicemnek, azzal a céllal, hogy ez összegből tengerentúli országok részére szükséges előképesítést megadják a németországi zsidóknak.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,

Str. Lipsicani 7.

Telefon: 462-91

Sococ hátamögött. Postavámmal szemben. Elsőrendű erdélyi konyha!

— Az Elyseum fűző- és kézimunka-üzlet május 1-én a str. Ep. Ciorogariu 11. sz. alá helyezte át szalonját.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, Strada Iosif Vulcan 4
Telefon: 440

Előfizetési árak:

Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak	500 le
Magánosoknak egészévre	300 "
félre	160 "
negyedévre	85 "
Külföldön: Csehszlovákiában	120-80, 45, 25 ck.
Jugoszláviában	180, 95, 50 dinár
Magyarországon	25-15 pengő
A többi államokban	10-5 dollár

Naptár 5697

Népünk* cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Péntek: Ijjar 5, április 16.

Szombat: Ijjar 6, apr. 17. 2: פרוק

Heti szidra: תוריע מצורע

Heti haftora: וארבעה אנשים

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.55

gyertyagyújtás 7.05

Istentisztelet kezdete 7.20

Szombat befejezése 8.10

ÖMÉR SZÁMLÁLÁS

Irta: Dr. M. LEWIN, főrabbi

Tavasszal, mikor a természet új életre ébred és örömet és vidámságot sugároz magából, Izrael lelkét mély, komoly gondolatok foglalkoztatják. Ilyenkor, a Pészachtól Svóajszig terjedő időben „számlálják” Izrael fiai a napokat és a heteket és emlékeztetik idéznek az élet és a földi javak mulandóságát. A Tóra által parancsolt „számlálás” tudatossá teszi bennünk, amit minden gondolkozó embernek, aki nem akarja az életet hiábavalóságokkal elfeledni, ugyanis éreznie kell, hogy a földi lét nem tart örökké. Ezt az igazságot, amit oly könnyen elfelejtünk az emberek és amely egész más jelentőséget ad az életnek, bele kell, hogy ékeljük gondolataink óraszerkezetébe, hogy meg tudjuk érteni és meg tudjuk szívelem Isten intő szavait, melyeket a Tórában kimondott számunkra és ne kövessük ugyan azokat, akik a muló pillanat örömeit hirdetik s aszerint rendezik be életüket: „Együnk, igyunk, hisz maholnap ugyanis meg kell halnunk”.

A földi örömeket hajszólo embereknek, akik végül is jóllaknak ezzel az életmóddal és a mámorban igen gyakran az igazság és a lelkiismeret szava elől keresnek menedéket, ez az álláspontja nem szabad hogy jelszava legyen azoknak, akik évről évre minden gondolatukkal és érzésükkel újra átélnek az utat, mely Micrajimtól Szinajig, a testi felszabadulástól egy magasabb erkölcsi életre való kiválasztottságig és a szellem felszabadulásáig vezetett.

Az ómer számlálás parancsa pedig így szól: „Üszöfartem lóchem”. Számláljatok magatoknak! — magatok részére!

Vizsgáljuk meg, melyik az az értékes kincs, amelyet számlálni érdemes és amelyet magunkénak mondhatunk.

Hogy az arany és a földi javak milyen könnyen elusznak és hogy milyen gyakran megtörténik, hogy egy egész élet robotja és hajszája hiábavalónak bizonyul, azt gyakran láthatjuk napjainkban.

A pénz, vagyon mulandó, egyedül a jócselekedetek értékállóak és maradandók, csakis ezeket érdemes számlálni és ezeket tekinthetjük igazán magunkénak, ezek a drágakövek azok, amelyeknek fénye tovább világít és bevilágítja előttünk az utat, még akkor is, midőn érzéki életünk porhüvelye visszahull a földre.

Bölcsseink példázata a három barától, a kiket minden ember megszerezhet magának, a „szefiro számlálás” napjaiban élő valósággá lett előttünk. A kincs és vagyon, amelyért leg többet fáradozunk, hagynak el bennünket leg hamarabb a szükség napjaiban, abban az órában, midőn a tulvilág ítélőszéke elé kell lépünk. Szerető hozzátartozóink is csak a sirig tudnak bennünket elkísérni. Egyedül a jócselekedetek azok a maradandó kincsek, amelyek elkísérnek bennünket az örökkévalóság útján és tanuink, utmutatóink lesznek és megnyitják előttünk az isteni kegyelem kapuit. Az ómer számlálás komoly napjai erre a megismerésre tanítanak bennünket. És arra tanítanak ezenkívül, hogy egész életünket és minden vagyunkat a Mindenhatónak köszönhetjük, aki számon tartja minden embernek a sorsát. És hirdeti nekünk az „ómer számlálás”, hogy szenteljük meg és tisztítsuk meg magunkat, hogy méltók legyünk a „zómán mátán Tajroszénü”-re, a Tóra ajándékozásának magasztos ünnepére és örökkévaló életre, mely a fény országában nemes cselekedeteink után osztályrészünkül jut.

Mi mindnyájan két világnak a polgárai vagyunk. Mint a föld szülőltjei a földi rész minden fogyatékoságával vagyunk felruházva, ezenkívül és elsősorban egy halhatatlan lélek őrői vagyunk, mely a Teremtőtől azt a feladatot kapta, hogy a földi életet okosan és bölcsen használja ki és vesse el benne a jócselekedetek örökkévalóság számára erő magvat.

Ez a „szefiro számlálás” mély, komoly és ünnepélyes értelme, mely a földi élet szűk köréből egy magasabb és végtelen világba mutat és vigaszt nyújt számunkra, hogy nem vagyunk hasonlóak a mezők virágaihoz, melyek ma nyílnak és holnap elhervadnak, hanem jócselekedeteink érdemében egy szebb, boldogabb örökkévaló élet lesz osztályrészünk.

— Felix Frankfurter professzort jelölték a legfelsőbb new-yorki törvényszék bírájává. Newyork. — Az amerikai Institute of Public Opinion körkérdezt intezett az amerikai jogászokhoz, melyben megkérdezte hogy egy megüresedő legfelsőbb bírósági állásra kit tart a legalkalmasabbnak. A legtöbb szavazatot dr Felix Frankfurter professzor kapta, aki tanár a Harward egyetemen. Frankfurter a Brandeis-Mack éra alatt nagy szerepet játszott az amerikai cionizmus életében is és tagja volt annak az amerikai zsidó delegációnak is, amely annak idején a békekonferencián is résztvett.

Ha Brasovba jön és jól akar étkezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orthokóser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13, et. II. szám alatt.

— Cionista vezetője van a kopenhágai hitközségnek. Kopenhága. — Január hónapban újra konstituálódott a hitközség képviselő testülete és most került sor az elnökség megválasztására. Az új alapszabály szerint a hét vezetőből három évenként, három és négy évenként négy újat választanak. Jelenleg a három vezetőből újaválasztották Meyer igazgatót és Oppenheim ügyvédet, viszont a lemondott Frederica professzor helyébe Slor nagykereskedőt választották meg, aki a skandináv cionista szervezet elnöke.

Szálanként magy
el a haja

— A FRANCIA KOLONIZÁCIÓ KORLÁTOLT LEHETŐSÉCEL. Páris. — A francia gyarmatügyi miniszterium államtitkárának Paul Bouteille-nek nyilatkozata szerint, a zsidóknak francia kolóniákban való letelepülése csak a következőképpen történhet: A gyarmatügyi miniszterium tudja, hogy a zsidó kivándorolni akarók között sok tapasztalt mérnök van, akik nagy hasznára volnának a gyarmatoknak. De nem csinált titkot a francia kormány abból, hogy az ilyen letelepülés rengeteg nehézséggel jár. Azokon a gyarmatokon, ahol mérsékelt a klíma, például Északafrikában van sok fehérbőrű, akik jól bírják ott az éghajlatot. Viszont azokon a kolóniákon, ahol trópusok az éghajlat, az alkalmatlan tömeges letelepülésre. Azonnali vándorlás csak azokon a kolóniákon lehetséges, amelyek a trópusokon fekszenek, de van olyan magaslati helyük, ahol letelepedhetnek. Így Madagaszkar szigetének egy részén, Ujkaledoniában. Guyana és Uj Hebrida bizonyos területein. De ez nem lehet a zsidókérdés megoldása. Moutet gyarmatügyi miniszter adminisztratív könnyítéseket akar engedélyezni. A fiatalok és egészségesekek számára volna hely, de pénzt e célra nem adhat a francia kormány. Az is bizonyos, hogy tömegbándorlás keresztülvitelére nem lehet gondolni, csak egyéni bevándorlásra, amelyek költségei ezer fontra ruagnak családonként (tehát körülbelül egy millió leibe került egy család letelepülése. Tehát mondjuk százezer család letelepedése száz milliárd leibe kerülne. Hol van annyi pénz erre a célra?)

— A királyi bizottság munkájával csak április végére lesz készen. London. — A „Manchester Guardian” közli, hogy a királyi bizottság jelentése csak április végén lesz kész. A jelentés vétele után a kormány azt azonnal az alsóház és a népszövetségi mandátumbizottság elé terjeszti.

— Fél század óta jól bevezetett fűszerüzlet és korcsma-helyiség, beszálló udvarral, istállókkal és megfelelő lakással azonnal kiadó az új Szénpiac közelében. — Értekezhetni vagy a Népünk kiadóhivatalánál, vagy a helyszínen, Str. Minelor 35, a tulajdonosnál.

Üzletátalakítás előtt

kabát-, kosztum- és ruha- **SZÖVET** ujdonságainkat, selymet, vásznat, damasztárut

mélyen leszállított árban árusítjuk

Kertész nődivatáruház
Oradea, Piața Regina Maria 1.

Hamar fárad?
Fájnak alabai?

Vegyen „Aesculap”
talp betétet

— BALBÓ MARSALL, LIBIA KORMÁNYZÓJA A ZSIDÓK ÖSZINTE BARATJANAK VALLJA MAGÁT. *Róma.* — Mussolini tripoliszi látogatása után Balbó marsall, Libia kormányzója nyilatkozott a külföldi újságíróknak a zsidók helyzetéről az északafrikai olasz gyarmatokon. — Legközelebbi barátaim között is sok zsidó van — mondotta Balbo — és mint azt önök alighanem jól tudják, városomban, Farraraban előkelő zsidó közösség él, melyet igen sokra becsülök. Tripoliszban hároméves hivatali működésem során gondoskodtam a zsidó iparosság megszervezéséről, valamint a zsidó ifjúság fizikai kiképzéséről, amit főként a sportmozgalom fejlesztésével sikerült elérni. Ennek ellenére a tripoliszi zsidó lakosság még az 1000 év előtti kultúrfokon áll. Ez nem utolsó sorban a régi nemzedék maradiságának tulajdonítható, mely minden reform gondolatot elvet magától. Arra a kérdésre, vajjon enyhítik-e azt a rendeletet, hogy a zsidó kereskedők nem tarthatnak zárva szombaton a város központjában, — Balbo kitérően válaszolt: — Elismerem, hogy a zsidó kereskedők számára komoly kárral és áldozatokkal jár, hogy a hét végén két napon keresztül tartják zárva üzleteiket, a rendelet azonban azt a célt szolgálja, hogy a város új részeinek modern jellege maradjon. Píllanatnyilag a tripoliszi zsidó lakosság körében a zsidó üzletek szombaton való nyitvatartásának kérdésében az a felfogás, hogy a rendeletet, ha nem is fogják visszavonni, de mindenesetre enyhítik. A rendeletet valószínűleg oly értelemben módosítják, hogy annak nem lesz kötelező jellege. — Lehetséges, hogy azok a kereskedők, akik a rendelet megjelenésekor vonakodtak üzleteiket szombaton nyitva tartani, a jövőben újra zárhatnak szombaton.

— AMIKOR EGY ZSIDÓNÁL VÁSÁROLT NŐI KABÁT — VALÓOK. *Berlin.* — A Hanseatischen Rechts und Gerichtszeitschrift egyik legutóbbi számában közli, hogy egy fiatal házaspárt elválasztott egymástól. Az árja házasság összesen egy fél évig éltek együtt s most a válást főként azért mondják ki, mert az asszony egy kabátot zsidó üzletben vásárolt. Azért nem méltó a házasságra — mondja az elválasztó ítélet indokolása, — mert az asszony nem volt tekintettel arra, hogy férje párttag és politikai vezető és így szegényt hozott rája, amiért zsidónál vett. Meg kell még jegyeznük, hogy az elvált asszony összesen 17 éves és még azt is, hogy az adatokat egy német megbízható komoly nagy orgánumból vettük. — Ugyan- csak a Remscheidban megjelenő Deutschen Justizban közlik, hogy a bíróság egy másik ügyben még érdekesebb döntést hozott. A feleség vásárolt zsidónál, nem fizetett, mire a zsidó cég perelt. A bíróság nem ítélte meg az összeget, mert a férj joggal megtagadhatja felesége adósságait, ha azt egy zsidónál eszközli, mivel a német méltósággal ellentétben áll, hogy zsidótól vásároljunk.

— **Kampóskeresztetek „dolgoznak” New-Yorkban.** — *New-York.* A new-yorki Central Park közelében levő nagy zsinagóga falára narancsszínű tizenegy hatalmas kampóskeresztet festettek. A rendőrség elrendelte, hogy valamennyi new-yorki zsinagóga elé rendőrszemet állítsanak.

— Százezer zsidó foglalkozik mezőgazdasággal az Egyesült Államokban. — *New-York.* Az Egyesült Államok zsidó agrikul-tur társaságának vezetője Gabriel Davidsohn közli, hogy dacára a múlt évi rossz termésnek, a zsidó agrikul-turális tevékenység, az USA-ban tovább fejlődött. Az agrikul-tur társaság hét és fél millió dollár kölcsönt nyújtott a mezőgazdáknak. Több mint 100 ezer zsidó él az amerikai Unió területén kizárólag mezőgazdaságból. Ujabbán ismét 41 zsidó farm létesült, amik közül átlag mind-egyik 2700 dollár tőkével kezdett foglalko-zásához. Átlag 5200 dollár értéke van egy ilyen farmnak, úgy, hogy körülbelül felét kölcsönképpen kellett nyújtani. Számos né-metországi menekült zsidó, mint farmer ke-resi meg a kenyerét. Számuk még jobban szaporodna, ha a német kormány megenged-né, hogy a zsidók vagyonukkal együtt tá-vozhassanak. A zsidó farmokat szakembe-rek látogatják állandóan, azokat szakszerű tanáccsal látják el.

— EGY NEMES GONDOLKODASU PLÉBÁ-NOS HALÁLA. A lengyelországi Tomaszow Lu-belski községben néhány nappal ezelőtt meghalt az ottani római katolikus plébános: Bogatek Ju-lián. A városka zsidó lakossága a keresztény la-kossággal együtt őszintén gyászolja ezt a derék pa-pot, aki mint igazi jó keresztény, igazán jó ember is volt. Háboru után, mikor különféle pogrom-ban-dák veszélyeztették a zsidó lakosság vagyonát és életét, Bogatek plébános sokszor saját élete koc-káztatásával mentette meg a zsidók életét. Azóta is számtalan prédikációt tartott a templomban, a fajgyűlölet és zsidóüldözés ellen. Temetésén a ke-resztény lakoságon kívül Tomaszow Lubelszki köz-ség minden zsidója megjelent.

— **Zsidó bevándorlás a brit kolóniákon.** — *London.* A „Times”-ben cikket irt Lord Lamington, aki a pro arab komité egyik lel-kes tagja s ebben azt tanácsolja, hogy olyan brit területeken, ahol ritka a lakosság, telepítsenek német és lengyel zsidókat, a nagy nemzetközi zsidó szervezetek pénzén. Az angol-amerikai és francia zsidó nagytőke se-gítségével menjenek oda és ott fejlesszék az ipart és kereskedelmet.

— **Zsidó kolonizáció Ukrajnában és Krim félszigetén.** *New-York.* — Az Agro Joint igazgatója dr Josef Rosen, visszatért oroszországi utjáról és beszámol arról, hogy az orosz kormány 1937-ben 10 millió rubelt (2 millió dollári) szándékszik fordítani a kri-mi és ukrajnai zsidó kolóniák erősítésére, ahol 250.000 zsidó dolgozik 3 millió acre földön és tízezrek dolgoznak ipari üzemek-ben. A költségeket a kormány, az Agro Joint és a kolóniák közösen fedezik. Ezen-kivül az állami mezőgazdasági bank öt és fél millió rubel kölcsönt nyújt további 500 zsidó család letelepítésének költségeire. Ki-építik a villamosági, ipari és vízellátási mű-veket.

Kellemesen,
gyorsan és jól
borotválkozik,

ha
„Raso-Pastá”-t
használ!
Gyártja:
Ioan Breckner S.A.
ALBA IULIA

SIDA
EXTRA

Az ideális törpe-tényképező gép sportolók, diákok, munkások, stb. stb. számára.

Egy fényképezőgép 250.- lel
Film 10 felvételre . . . 32.- lel
Szaküzletekben kapható.

Képviselet: **Sida**

București I, Str. Bărăței 2 III. Telef. 4.647

— **Kommunista merényletek a palesztinai kilengések.** *London.* — A „Times” ruzsálemi levelezőjének táviratát közli, amely szerint a zsidók elleni merényletek minden valószínűség szerint kommunista idezték elő. A „Times” tudósítója szerint palesztinai kormány körökben szívesen adják el az ilyen magyarázatot, már csak azért is, mert ha ilyen formát adnak az ügynek, talán lehetővé válik, hogy az arabok zsidók nem állanak egymással szembe, olyan ellenségesen és könnyebb közöttük megértés útját egyengetni.

— **Az indiai zsidók és Palesztina.** *London.* — Az „Anglo Palestine Club” rendezésében dr Immanuel Olschwanger előadást tartott (nálunk is több ízben járt ez a kiváló zsidó férfi) „Az indiai zsidók” címen, amely legutóbb tett, amikor is három hónapig tartózkodott ezen a területen. Részletesen ismertette az ottani zsidóság életét. Különösen alaposan foglalkozott a bensülött zsidók életével, aki Bne-Jiszraelnek vezetik magukat és azt tanácsolta, hogy Palesztinából küldjenek ki tanítókat, akik héber nyelvet és héber kultúrát terjesztik majd a bensülött kulturára és zsidók között. A Bne-Jiszrael zsidók között rendkívül nagy a Cion iránti szeretet és vágy. Ezenkívül nagyon kívánatos volna, hogyha az indiai zsidók közül is sokan mennének Palesztinába, hogy ott az indiai sajátos kultúrát megismertessék a palesztinai zsidósággal.

— **Helmuth Hirsch rejtélye.** A világsajtót nemrégiben bejárta az a hír, amely a berlini hivatalos körök kommunika-ciója szerint azt állítja, hogy Helmuth Hirsch „állampolgárság nélküli zsidó” halálra ítélték. Az ítélet a „New Cronicle” szerint csak két nappal a nyilvánosságra hozatal előtt hozták meg. Közben Göring a hadseregben tartott beszédében homályosan célzott arra, hogy Hitler ellen merényletet követelt volna el. Ezt a nyilatkozatot később a hivatalos körök törölték a beszédből. A „New Cronicle” szerint a német nyelvben máske-vel jelölték meg az államfők ellen elkövetett merényletet, mint a hazaárulást. Az egyetemes „Hochverrat” a másik pedig „Landesverrat”. Göring „Hochverrat”-ról beszélt, az államfő elleni merénylet lehet. A világsajtó demokratikus részének felfogása szerint az egész ügy kóhalmány lehet és csak azért el-ítelték be így az ügyet, hogy egy zsidót, mint Hitler elleni merénylőt állítsák be a német és ezzel kapcsolatosan a világ közvéleménye előtt is. Helmut Hirsch éppen az Justizmord áldozata lesz, vagy talán még végre is hajtották rajta az ítéletet, mint annak idején a Horst Wessel elleni perben a lengyel zsidó festőművész, Eckstein ellen elköltött vád.

A barlanglakó zsidók földjén...

Peszach Tripoliszban

Tripolisz! Tripolisz!... A napi sajtó hasábjain minduntalan erre a névre bukkanunk az utóbbi hetek során. Nagy eseménynek volt színhelye. Az új római birodalom Duceja látogatta meg földjét és nyomában a legváltozatosabb feltevések kaptak szárnyra. Mit keresett vajjon Mussolini Tripoliszban? Mi talán ne kutassunk választ erre a kérdésre, hanem vessünk tekintetet arra a Tripoliszra, amely velünk zsidókkal összefügg. Tripolisz zsidó életére, multjára és jelenére, különös szokásaira.

Tripoliszban ezidőszent 25.000 zsidó él, amely lakosságnak mintegy egyharmadát teszi ki. Valóságos életükre jellemző, hogy tizenegy jesivájuk van és mindegyik rendkívül látogatott. Az Alliance Isr. Universelle két iskolát tart fenn Tripoliszban, de számos jótékonyági intézettel is rendelkeznek. Ujságjuk is van, amely „Degel Zion” címen jelenik meg.

Igen érdekes, hogy a tripoliszi zsidóság egy része milyen különös és sajátos körülmények között él. Barlangok mélyén húzódnak meg, amelyekbe kráter üreghez hasonló nyílások vezetnek be. Ilyen földalatti barlangokban él például Tigre falu 700 zsidó lakosa, akik 20 barlangba zsufolódnak össze. Figyelemre méltó, hogy Tigre-nek emellett Talmud-Tóra iskolája is van, mintegy 100 hallgatóval. Zsinagógáiban gyakran hangzanak fel Pijut dallamok, amelyeket ottani zsidók komponálnak és falujukon kívül szövegüket másutt nem is ismerik.

A barlang-zsidók igen primitív életet folytatnak. Asszonyaik szőnek, fonnak, szandálokat készítenek és bőrmunkát folytatnak. A férfiak kovácsok, arany és ezüst művesek. Terményeiket a berbereknél értékesítik természetbeni termékekért. Kereskedelemmel csak igen kevesen foglalkoznak. Aratás idején mezőgazdasági munkát is folytatnak. A tripoliszi zsidók nem ismerik a világitást.

uralmat, megkezdődik a nagyszabású nagytakarítás. A férfiak elmenekülnek házaikból kávémérésekbe, vagy templomokba, mert otthonukból „kinézik” őket, mert utban vannak a nagytakarításnál. Mindenütt felfordulás van, a legkisebb sarokban is takarítanak, hogy az előirt törvény értelmében, minden „kovászos” kikerüljön a házból.

Van egy teljesen ismeretlen ünnepe is a tripoliszi zsidóknak, amely egy különleges keleti peszachi szokás. A „Bassisa” éjjelének nevezik. Buza és gerstli lisztből és köménymaggal fűszerezett ételről van szó, amelyet Niszán első napján — Roschodeskor — készítenek el és este költik el családi körben.

HOGYAN FOLYIK LE EZ A CEREMONIA?

Egy különleges, erre a célra tartogatott üvegben, amelyet „menorának” neveznek, olajat öntenek és a benne levő kanócot meggyújtják. Meggyújtás előtt egy arany pénzdarabot dobnak bele, annak emlékére, hogy Izrael fiai az aranyborjut imádták annak idején a pusztában. Egyetlen családtag sem hiányozhat, mert aki nincsen jelen, annak „rossz jel” ha távol van. Mindenki a földre ül és előttük egy pad van, amelyet asztalnak használnak. A háziasszony elé teszik a „bassisát”, mandulát és sok más fehér édességet. A ház ura meggyújtja a mécsest és körülbelül ilyen szövegű áldást mond: „Adjon az Örökkévaló mindnyájunknak édeset, fehérét és jót, meg gazdagságot”.

A tripoliszi zsidók a „Bassisa”-ba is elrejtenek egy darab aranyat. A házigazda egy kulcsot vesz elő és egy benedíciót mond, körülbelül ilyen tartalommal: „Áldassék az Ur, aki kulcs nélkül is nyit, aki dicsőséggel ad és nem megvetéssel! Oh, add számunkra a mindennapi kenyeret nekünk és mindnyájunknak!” Erre mindenki vesz magának a „Bassisa”-ból, megmártja az olajban és megeszi.

lését. Így érthetővé válik az is, hogy a jemeni és más keleti zsidóknál első peszach este „Sono-tova”-t, boldog jó évet kívánnak egymásnak. (Igy válik érthetővé az is, hogy a „Bal Sém-tov” a chaszidizmus megalapítójának az volt a nézete, a Niszán is a „bűnbánás” hónapja mint Tisri és ennek megfelelő szokásokat is legalizált.)

MILYEN A SZOKÁS JEMENBEN A SZÉDERESTI UNNEPSÉGEKKEL KAPCSOLATBAN?

Ha már a tripoliszi és általában az északafrikai zsidók szokásairól írunk, meg kell említsük, mint érdekességet a jemeni zsidók széderestéjét is. Mielőtt hazamennek széder este a templomból, előbb a Soharból, Rabbi Simon ben Joehai titokzatos könyvéből olvasnak fel részleteket. Hazatérés után fehér ruhát öltenek a férfiak és fejükre piros kendőket kötnek. Családjukat „Sono-tová”-val üdvözlözik. Azután megáldják gyermekeiket a régi benedikcióval. Azután kezdődik a széderi ceremonia. Kiddis és kézmosás után, felveszi a jemeni zsidó a talliszt, egy batyut vesz a hátára, átköti egy szíjjal a derekát s úgy tesz, mintha vándorutra menne. Azután egy párbeszéd folyik le közöttük és a háziak között:

- Honnan jön egy zsidó?
- Jemeni vagyok — hangzik a válasz.
- Hova mégy?
- Jeruzsálembe a szent városba.
- Mit szándékszol ott tenni?

— Messiást várni, a mi urunkat, — mire minden jelenlevő Ament mond. Azután az egyik gyerek kezébe veszi a husdarabot, a nyakat, a másik egy kemény tojást és kérdik a „nagy kérdést”. Ez a jemenita szimbólum, a párbeszéddel kapcsolatosan ismeretlen az afrikai zsidók között, de szintén szimbolizálja a kivonulást. Amint Ibn Ezra is elmesélte, az első peszachnapon hátukra vesznek egy batyut és csoportosan elhagyják a várost, hogy „pusztába vándoroljanak”. A tripoliszi zsidóknál is meg van még ez a szokás, olyképpen, hogy első peszachnapon kimennek a városon kívülre, körüljárják a kerteket, amelyeknek nem-zsidó tulajdonosai, jóakarattal fogadják a zsidókat és gyümölcsökkel vendégelik meg őket.

HOGYAN SZEREZNEK MENYASSZONYT A TRIPOLISZI ZSIDÓK?

Itt Tripoliszban úgy szereznek maguknak menyasszonyt, ahogy azt a régi Erec Jisroelban csinálták. Peszach utolsó napján, a tripoliszi zsidó lányok felveszik legszebb ruháikat, ékszereiket és elfátyolozott arccal kiállanak apjuk háza elé. Ha egy arrajáró fiatalembernek megtetszik a leány, akkor egy pillanatra megáll előtte s este virágkosárral megjelenik a házban, ahol az apától megkéri a leány kezét. Ha a leány elfogadja a virágot, akkor ez azt jelenti, hogy hozzámegy feleségül és utána a fiatalember, énekelve, örömjongva megy végig barátaival az utcákon. Még akkor este meg is tartják az eljegyzést. (Vannak helyek, ahol a leányok a kútnál gyűlnek össze, „leánynézésre”)

MILYEN AZ UNNEP KIMENETELE?

Az ünnep elmúltát is ünnepélyességgel körítik a tripoliszi zsidók. „Maimuná”-nak nevezik ezt az ünnepet, de nem lehet tudni, hogy honnan származik ez az elnevezés. Sokan úgy vélik itt, hogy ekkor tudták meg a tripoliszi zsidók, hogy meghalt Maimonides, ekkor érkezett el hozzájuk halálának híre és ebből származik a Maimuna szó. De ez nem lehet azért helytálló, mert sokkal távolabbi országokban is ünneplik hasonlóan az ünnep kimenetelét, ahol nem ez az elnevezése. Így például Egyiptomban is ünneplik és ugy a nem zsidó, mint zsidó lakosság, mint valami tavaszi ünnepet tartja. Amikor vége az ünnepnek, muzulmánok és zsidók elhagyják házaikat, gyermekekkel, feleségükkel datolyaligeteket keresnek fel és járnak a Nilus partján, hogy üdvözlőjk a tavasz eljöttét.

Uj zsidó világot ismertünk meg ezzel, a tripoliszi zsidók érdekes és sajátos életét. Megállapíthatjuk, hogy nem értéktelen része a zsidóság terebélyes fájának, talán legjobban azzal jellemezhetnénk, hogy exotikus virág ezen a fán, exotikus, érdekes és szeretetreméltó...

Mussolini beérkezése a tripoliszi zsidó gyerekekkel. Mögötte Balbo kormányzó, előtte a tripoliszi főrabbi.

Mikor leáldozik a nap, maguk is nyugovóra térnek. Ilyenkor félbehagyják munkájukat és csak másnap, mikor a nap természetes sugaraival fényt visz életükbe, kezdik el újra megszokott munkájukat. A barlangok mélyén, a föld sötétségében sem felejtkeznek azonban el az Irás szaváról. Hiszen a legkisebb falunak is van rabbija és szigorúan megtartják a szombatot.

Az alábbiakban a tripoliszi zsidók peszachi szokásairól közlünk érdekes ismertetést, amelyet Mussolini tripoliszi útja kapcsán egy pessachra ottmaradt olasz zsidó újságíró írt át.

MILYENEK A PÉSZACHI ELŐKÉSZÜLETEK TRIPOLISZBAN ÉS TUNISZBAN AZ UNNEP ELŐTT?

Ahogy végetért a purim, a beenszülött zsidók körében megkezdődik az előkészület a szabadság ünnepére. A házakban az asszonyok veszik át az

Algir zsidói körében is hasonló szertartást tartanak.

Vannak, akik arra vezetik vissza ezt a szokást, mint maradványát annak a szokásnak, mely megünnepelte a Niszán-nak, mint újévnek megünnepelte.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrassy-ut 43. szám. Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák, folyóvízzel. Kivánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné

Kármel-pansio (Andrassy-ut 43)

Telefon: 12-89 67.

vagy Oradeán: özv. STRASSER IGNÁTNÉ

Strada Nicolae Iorga 17. szám alatt.

PALESZTINA

Ussischkin érdekes beszéde

Tel-Avivban élénken látogatott sajtókonferencia volt, amelyen a Keren Kajemeth elnöke, Ussischkin is beszédet tartott. Mindenekelőtt kétségét fejezte ki az iránt, mintha a kantonizálás, amelyről oly sokat beszéltek és írtak mostanában, valóban létrejöhet. Az kétségtelen, — mondotta Ussischkin — hogy az arabok sohasem fogják ebbe beleegyezni. Ami pedig a zsidóság hivatalos állásfoglalását illeti, még e pillanatban nem döntöttek, de ő személyében semmilyen körülmények között sem járulna hozzá egy ilyen terv megvalósításához.

Ussischkin közölte továbbá az újságírókkal, hogy a Keren Kajemeth bevételei a legutóbbi félévben 24%-al növekedtek. Továbbá elmondotta, hogy a Jordán völgyében jelentős földbirtokot szereztek meg, Beisan mellett, ahol hat új kolóniát fognak létesíteni, egyet Sokolow, egyet pedig Wolfsohn emlékére. Egyet a német zsidók számára rendeznek be. Ez utóbbit az amerikai Bnei Brit adományozta, Ussischkin 75-ik születésnapja alkalmából, az ő tiszteletére. A KKL. különben egy vezető arab személyiségtől az utóbbi hetekben egy nagy földterületet vásárolt. Hulch-t az Ica-val egyetemben hozzák rendbe és ennek kapcsán új élet indul meg Felső Galileában is.

Végül elparentálta Nathan Birnbaumot, akinek halálhíre közvetlenül a gyűlés megnyitása előtt érkezett Palesztinába.

Ussischkin beszédét élénken kommentálják a palesztinai lapok.

KIK HALTAK MEG OKTÓBER 12-IKE ÓTA PALESZTINÁBAN, AZ ORSZÁG VÉDELMEBEN

Jeruzsálem. — 1936 október 12-én szűnt meg a hivatalos sztrájk Palesztinában, ami a végét jelentette az arab ellenállásnak, de csak elméletben, mert hiszen azóta 18 embert öltek meg az ősi zsidó rögön, az új zsidó hazáért. Ezek neveit soroljuk itt fel egymásután: Jehuda Spiwak Chedera, David Malachi Rechobot, Secharja Awadar Rechobot, Elieser Turgeman (gyermek) Tiberias, Jakob L. Kopperman Jeruzsálem, Chaja Dehan Tiberias, Victor Emmanuel Dvaik Jeruzsálem, Mordohai Feldman Dsida, Jichak Kascher Kfar Witkin mellett, David Chamani Chedera Chaim Brock Emek Bet Schean, dr. Lehrs, Bet Schean, Henoch Metz Kfar Chachores, Gedalja Geller Jawniel, Salman Ben Sasson Jawniel, Jehuda Elyovits Jawniel, Samuel Gottfried Rospinoh. — A tizennyolc zsidó mártíron kívül megölték Stanislaw Sluga-t, a lengyel munkást, akinek sorát, halálának körülményeit részletesen megírtuk korábbi számainkban.

A PALESZTINAI KORMÁNY SZILÁRDAN KITART A TEL-AVIVI ZSIDÓ KIKÖTŐ TOVÁBBÉPÍTÉSE MELLETT. — Jeruzsálem. — A palesztinai arab lapok jelentik, hogy Sir Arthur Wauchope főkörmányzó a nála járt arab vezetőknek kategórikusan kijelentette, hogy a kormánynak nem áll szándékában beszüntetni a tel-avivi kikötő továbbépítését. Az arab vezetők ugyanis a zsidó kikötők továbbépítésének betiltását követelték, ugyanakkor a jaffai kikötő szanalását és nagyobbítását is kérték a kormánytól. A főkörmányzó kijelentette, hogy sem a jaffai kikötő megnagyobbításáról, sem közös jaffai-telavivi kikötő építéséről nem lehet szó.

A MEGGIDÓI ASATASOK. A chicagói archeologiai intézet expedíciója Meggido mellett egy palotát ásott ki, amely a rendes időszámítás előtti 15. századból való, tehát körülbelül 3500 éves. Elefántcsontból készült dísz tárgyakat, aranyedényeket, ékszereket találtak.

A TEL-AVIVI KIKÖTŐ FORGALMA. Március havában összesen 30 hajó futott be a tel-avivi kikötőbe és 12.500 tonna árut rakodott be, illetőleg ki.

A FÓMUFTI A MANDATUM VISSZAVONÁSÁT KÖVETELI. Jeruzsálem. — A főmufti kijelentette az újságíróknak, hogy a muzulmánok az angol mandátum visszavonását és angol-palesztinai szerződés kötését követelik, az angol-egyiptomi szerződés mintájára.

KÉT ÚJ ZSIDÓ KOLÓNIA. Az elmúlt két hét alatt két új kolónia alakult a Jordán völgyében, a szíriai és transjordániai határ mellett, a Keren Kajemeth földjén. Az egyik a Hasomér Hacaír szervezet kibucca, amelynek „Ejn Hakore” a neve, a másik a Gordonia szervezeté, amely „Massada” nevet viseli. A két telepítést az ugynevezett Arlosorov-akcióból valóították meg, amelyet a munkásszervezet Chaim Arlosoff halála után indított meg emlékének megörökítésére. A két új telepítés előkészítésére már három évvel ezelőtt megkezdtek a pionirmunkát és most jutottak el ahhoz, hogy a telepesek berendezzék gazdaságukat.

A LUDDI REPULÓTER ÉPÍTÉSÉNEL BOJKOTTALJAK A ZSIDÓ MUNKÁT. A palesztinai kormány pályázatot hirdetett az új luddi repülőtérén eszközöndő építkezések elvégzésére. A pályázat feltételei a zsidó munka valóságos bojkottálásának tekinthető, amennyiben a pályázó vállalkozónak köteleznie kell magát arra, hogy a szerződés végrehajtásánál kizárólag arab munkásokat fog alkalmazni, akkor is, ha nem lesz elegendő kiképzett arab munkás. Szükség esetén a kormány meghosszabbítja az építkezések befejezésének terminusát. A palesztinai lapok élénken kommentálják az esetet.

AZ ARAB VEZETŐK A FŐKORMÁNYZÓNAL. Jeruzsálem. — Sir Arthur Wauchope palesztinai főkörmányzó hosszabb tanácskozást folytatott a legfőbb arab bizottság tagjaival. A megbeszélésről nem adtak ki hivatalos kommunikét. Egyes verziók szerint a Legislative Council is szóba került és állítólag a főkörmányzó meghívta az arabokat, hogy küldöttséget menesszenek Londonba a királyi koronázásra. A főkörmányzó kérte az arab vezetőket, gondoskodjanak arról, hogy a Nebi Musa ünnepe ne kerüljön sor rendbontásra az arabok részéről. A főmufti és kísérei megígérték a főkörmányzónak, hogy minden lehetőet meg fognak tenni a rend és nyugalom biztosítására a Nebi Musa ünnepe. Ezzel szemben az arab vezetők hivatalosan cáfolják, hogy a főkörmányzóval a törvényhozó tanács kérdéséről és az araboknak a londoni koronázási ünnepségeken való részvételéről tárgyaltak volna. A megbeszélés tárgyát kizárólag a rendfenntartás, a jaffai kikötő és az általános közbiztonság kérdése képezte.

A PALESZTINA MIZRACHI KONFERENCIÁJA. A napokban zajlott le a Mizrachi palesztinai konferenciája Tel-Avivban. Két napig tartott és a jobboldali ellenzék erős ellenzése dacára elhatározták, hogy más munkásszervezetet nem ismernek el, mint a Hapoel Hamizrachit.

2000 DIAK ÉS VAROSI MUNKÁS VONULT KI A KOLÓNIAKRA. Histadrut Havo dim, a palesztinai zsidó munkásszervezetek mozgósította a városi munkásokat a zsidó ültetvények sürgős szezonmunkálataira, tekintettel arra, hogy a kolóniák nem rendelkeznek elegendő munkaerővel. A mozgósítás teljes sikerrel fejeződött be és a Histadrutnak sikerült kétezer zsidó munkást, diákot és középiskolai tanulót a kolóniákra küldeni, azon ezerötszáz munkáson kívül, akik még az ősszel vonultak ki a kolóniákra Tel-Avivból és Haifából. A legtöbb munkás Tel-Avivból ment ki a kolóniákra. Az utóbbi hetekben ezer munkás ment ki Tel-Avivból, ebből 250 állandó munkahelyet foglalt el a kolóniákon. A középiskolákból mintegy 253 diák csatlakozott a kolóniák munkássaihoz.

RÖVID HIREK. Az ujonnan beállított zsidó segédrendőrség engedélyt kapott arra, hogy a jövőben fegyveresen üldözhesse a merénylőket és terroristákat és azokat, ha szükségesnek látja, ártalmatlanná is tegye. — A Chedera melletti Kibbuz Akibában arabok lövöldöztek. Az éjszakai lövöldözésnek eredménye az volt, hogy egy arabot agyonlőttek. A zsidó, akinek gölyőjétől az arab meghalt, jelentkezett a rendőrségnek, ahol őrizetbe vették. — Jaffában megölték egy gazdag arabot, azzal a céllal, hogy kirabolják. Tíz gyanúsítottat letartóztattak. Egy arab, aki megsebesült a március 17-iki bombamerényletnél, meghalt a kórházban. — Ramat Ganban lakott Jakob Zwanter nevű 54 éves mérnök, aki három héttel ezelőtt eltűnt. Most megtalálták hulláját, amelyen kézzurásokat észleltek. Zwanter zsidó társa le lett tartóztatva, mert azzal gyanúsítják, hogy tudott a gyilkosságról. — Az ezévi citrus export összesen kilenc és félmillió ládat tett ki, tehát és félmillió ládával több, mint volt egy évvel ezelőtt. A hatóságok újabb cikkeket hajózását engedték meg a tel-avivi molnár. Így vas és üvegárut, valamint vezetékszőveket is. — Jeruzsálemben egy alumínium-édenygyár létesült, egyelőre 13 munkást foglalkoztat. — Most került a piacra az első villamosdrót, amelyet az országban állítanak elő. — Nemrégiben újra megszámlálták a mezőgazdasági munkásokat, s azok száma 17.000. — A Kadorie mezőgazdasági iskola első 21 növendéke most került ki az iskolából. A tanulást már az elmúlt évben kellett volna nyáron befejezni, de a nyugtalanságok miatt ez kitolódott. Mr. Dawe, a kormány nevében kiosztotta a bizonyítványokat és néhány kitűnő előmenetelt tanúsítónak pénzjutalmat is adtak. — Kilenc diák és két diáklány fejezte be tanulmányait az egyetem és a diplomákat ünnepélyesen adták nekik az egyetemen. A 17-ik diplomát Gerson Moshieoff kapta volna, akit azonban a nyugtalanságok idején megölték az arabok. — A Bilu csoporthoz tartozott (az első uttorok, akik a múlt század nyolcvanas éveiben mentek Palesztinába) Simeon Belkind, aki Petah Tikvah egyik alapítója volt, meghalt 72 éves korában. Halálát siettelte az a körülmény, hogy fiát Kfar Saba mellett arabok megölték.

FÜZŐ különlegességek
Vidékieknek prompt készitünk

FUCHS MANCI
füző szalonjában
ORDEH, Str. Bannanóczy 12.

Nagy zsidó népgyűlés Aradon

A Brit Hanoar Hamizrachi országos szervezete elhatározta, hogy a Mizrachi világszervezet 35 éves jubileumát országsszerte megünnepli gyűlések keretében, hogy ezzel kimélyítse azokat a szervezési munkákat, amelyeket az eszme továbbterjedése érdekében szükségesnek tart. E célból felkérte Wasserstrom Sándort, a szervezet országi elnökét, a „Népünk” főszerkesztőjét, hogy a népmesze ügy érdekében támogassa munkáját az ország nagyobb zsidó centrumaiban és legyen ennek jubileumi kampánynak vezérszónoka.

Ennek az akciónak jegyében meghívta Wasserstrom Sándort és Just Mose, a Brit Hanoar Hamizrachi elnökét, az aradi vallásos alapon álló zsidóság, hogy ott kezdjék meg munkájukat és előadás sorozatukat. Az aradi gyűlésre elkísérte őket Wieder Sámuel szervezeti vezértitkár is. — Április 11-én, vasárnap tartották meg a nagygyűlést. Már a vasutnál fogadták a vendégeket ünnepélyesen és délelőtt 11 órakor páratlan érdeklődéssel tartották meg a meetinget.

A Zsidó Nemzeti Szövetség hatalmas diszterme kisinek bizonyult a felvonuló tömegeknek. Az aradi zsidó társadalom minden rétege nagy érdeklődést tanúsított a meeting iránt és már akkor ünnepele a vendégeket, amikor a pódiumra léptek.

Az ifjúság egyik Cernautiból Aradra telepedett nagytehetségű reprezentánsa: Eisenkraft Méir nyitotta meg előbb román, majd héber nyelven a nagygyűlést. Meleg szavakkal köszöntötte Wasserstrom Sándort, aki nagy elfoglaltsága dacára időt szakított magának arra is, hogy a zsidóság eme legértékesebb nemzeti mozgalmában, a pódiumról szóljalja az igaz és megcáfolhatatlan régi és mégis örökké új igazságokat. Köszönti az ifjúság vezetőit és felkéri az előadót előadása megtartására.

Wasserstrom Sándor másfél órán át hatalmas beszédben vázolja a zsidó célkitűzéseket, amely csak a nemzeti alapon álló vallásos mizrachizmus után érhető el. Történelmi visszaillesztést vet a „mercaz richani” a „lelki központ” eredetére, amely olyan régi, mint maga a zsidó nép, vallás és a Szentföld szeretete. Fejtegeti, hogyan épül a Chibát Cion mozgalom keresztül, Rabbi Samuel Mohilever, Rabbi Zwi Kalischer vezetése alatt a mizrachizmus, amely hr. Edmund Rothschild finanszírozása mellett megteremt a múlt század végéig a Rison Löcion, Petah Tikvah kolóniákat. Elmondja Rabbi Jicchak Jakob Reines lidai főrabbi vezetése alatt a megtartott első mizrachi konferencia lefolyását, amelyen a herzi bási programot csak úgy látták megvalósíthatónak, ha az a tradíció és a vallás követelményei alapján épül ki. Rámutat a Mizrachinak gáluti és szentföldi teljesítményeire, majd ismerteti azok aktivitását, aki ma vezetik a mozgalmat. Véggkonklúzióként leszögezi, hogy míg némelyek a zsidóságnak, test nélküli lelket, mások pedig a lélek nélküli testet akarják, addig a Mizrachi ideológia, a test és lélek egységét akarja megvalósítani, a szenvedő zsidó népek, oszthatatlanul és szétválaszthatatlanul.

A beszéd nagy hatást vált ki és percekig ünneplik az előadót. Utána Wieder Sámuel tartott rövid nyelven beszédet, amelyben az elmúlt 35 év munkásságát és elért eredményeit fejtegeti és a további munkára szóló tanulságokat vonja le az eddig végzett munkából. Rabbi J. L. Fischmannak legutóbb megjelent műve mutatja az utat, amelyet a zsidó tömegeknek követnie kell. Ha a többi cionista pártok elvesztenék türelmüket, a mizrachistáknak — nekünk — továbbra is ki kell tartani a szakadatlan építő munka mellett. Utána:

Just Mose, az ifjúság országos elnöke tartott hatalmas lendületű beszédet. A vallásos érzelmi ifjúság el van hanyagolva, magára van hagyatva. Ezért kénytelen boldogulásának útját egymaga keresni és egyengetni és ezt csak úgy érheti el, ha a mozgalom törhetetlen harcoként, csak az Eszme igazságára van tekintettel. Csak önmagát képezve, egyengetheti az utat, amely a sivár jelenből a jobb jövő felé vezet.

Eisenkraft Méir záró szavai után, meleg ünneplésben részesítették a vendégeket, majd Neuländer Éliás látta vendégül őket.

— A sighetzi zsidóságnak az elmúlt szombat nagy vendége volt. M. Hager vilchovitz-i főrabbi utazott Oradeáról Sighetre híve meghívására, hogy néhány napot körükbe töltsön. Egész héten folytak az előkészületek és mikor a vilchovitz-i rebbe vonatja befutott a sighetzi pályaudvarra, sokszáz híve üdvölgéssel fogadta. A vilchovitz-i első látogatását Teitelbaum főrabbinál tette, majd Stern Czellel kereskedőhöz hajtatott, ahol megszállt. Pénteken Csehszlovákiából közel 600 hívő érkezett Sighetre, hogy a szombatot a vilchovitz-i főrabbi körében töltsék el. A szombati lakoma a vizsnitz-i klauzban folyt le. A rebbe szerdáig tartózkodott Sigheten, majd újra visszatért Oradeára.

— TISZTJÚTÁS A SZINAJ EGYLETBEN. E hó 4-én, vasárnap délután 4 órakor tartotta meg a cluj-i Talmud Thora Szinaj tisztújítási választását. A tisztújítás eredménye a következőképpen alakult: Elnök Stern Hermann, gondnok Kohn Mór és Klein Jeremiás, pénztáros Schwartzberger Mihály, ellenőr, Weinstein Mór. Választmány: Weisz Gyula, Végh Márton, Guttman Márton, Goldstein Lajos, Léb Benjámin, Goldmann Béla, Salamon Izsák, Lévi Ignác, Marmorstein Jenő, Katz Salamon, Mandel Jenő, Fisch Samu, Wohl Sámuel.

— BUCURESTI HIREK. A Calea Victoriei 124. szám alatti Császár (Thoiss) gyógyszerár vezetőjét ismét a bucarestii társaságban közkedvelt Császár Ernő tulajdonos személyesen vette át.

— A CSOPI ORTH. HITKÖZSÉG tisztújító választásának eredménye a következő: Klein Sándor elnök, Sermer Ignác gondnok, Braun Fülöp ellenőr, Friedmann Miklós pénztárnok.

— SZEGÉNYZSIDÓ HITKÖZSÉG KÉRELME. Az anioasai kis zsidó hitközség küldte szerkesztőségünknek az alábbi kérelmet, amelyet abban a reményben közvetítünk olvasóinkhoz, hogy megértésre és visszhangra fog találni a transzilvaniai zsidó társadalom körében. „A vasutonallól félreeső község nincstelen iparosokból és kiskereskedőkből álló zsidó hitközsége kér segítséget. Imaházunk és az azzal egy fedél alatt levő rituális fürdőnk használata élevesélyessé vált, az épület roskadozó és rozzant állapota miatt. Imaház és mikoe nélkül maradunk, ha zsidó testvéreinktől nem kapunk segítséget. Más hitközséghez nem csallakozhatunk, mert egészen félreeső községben lakunk. Ezért kérünk segítséget. Mentsek meg a bukástól ezt a kis zsidó községet, amely ragaszkodik hitéletéhez. Kiki a tehetsége szerint járuljon hozzá imaházunk s mikoe renoválásához. „Echod hamarbe voechod hamamit”. Kétszer ad, aki gyorsan ad. Adományokat a következő címre kérünk: Comunitatea Epreasca ortodoxa (Aninosa), jud. Hunedoara”.

— A GHERLAI HITKÖZSÉG UJ VEZETŐSÉGE. A gherlai orthodox hitközség vasárnap, folyó hó 4-én tartotta meg tisztújító közgyűlését, amely a következő vezetőséget választotta meg: Elnök: Klein Mór bórnyagykereskedő, társelnök: Deitel Izsák szesznyagykereskedő, gondnok: Kirsch Izsák, pénztárnok: Herskovics Adolf, ellenőr: Tállér Adolf, t. jegyző: Adolf Golesteanu. A választmány tagjai: Nasch Béla, Vajda Elek, Salamon Dezső, Mendel Adolf, Olbaum Béla, Blum Tibor, Fischer Samu, Hirsch Mór, Gelb Samu, Reismann Dávid, Mózes Adolf, Horovitz Leopold, Deutsch Salamon, Póttagok: Schwartz Sándor, Pollák Mendel.

Minden ember legfőbb kívánsága:

... a testi és lelki egyensúly. Egészséges ember az, akinél az akarat, a belső ösztön és az erkölcsi világrend harmonikus összeműködéséből alakul ki. Akár előre megfontoltan, akár pillanatok hatása alatt cselekszik, ténykedései a külvilág, a belső erkölcsi én és az ösztönvilág kívánságait egyaránt respektálják és így egészséges kompromisszumokra képes. A mai embertípus lelkének felnagyobbitott kivetítése a kor szellemét tükrözi vissza s ez túlkövetelések elé állítja az egyént, ami összemorzolja az életvitelnek ösztönös és eszményi háztartását. Lelki konfliktusokat idéz elő (parapatias neurozisek), a betegségek sorozatát teremt meg. Elsősorban emésztési zavarok, hányinger, szédülés, álmatlanság, hevülés, máj-, vesé-, epebajok lépnek fel.

A világhírű amerikai Gastro D. a vegetatív idegrendszerén keresztül hat az emberi szervezetre, egyensúlyba hozza a megzavart idegpárokat. Tehát érthető, hogy neves klinikusok mint egyik legkiválóbb gyógyszert említik. Tapasztalati tény, hogy 10—15 éves idült gyomorajok esetében rövid Gastro D. kezeléssel a legkitünőbb eredményeket mutatják ki.

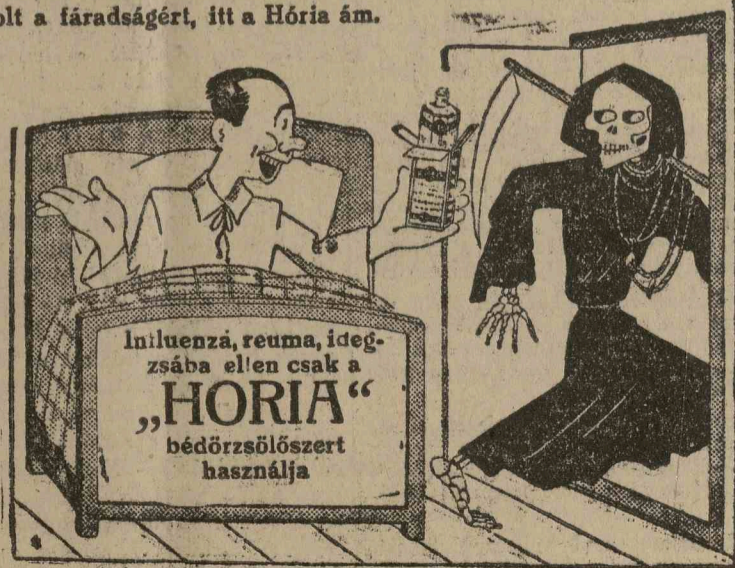
Gastro D. kapható az ország összes gyógyszer-táraiban és drogériáiban, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszer-tárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— 25 éves, alacsony termetű, de csinos urilány 100.000 lei hozománnyal és butorral férjhez menne megfelelő korú kereskedőhöz. Bővebbet Mirea házasságközvetítő iroda, Cluj, Strada Maresal Foch 25.

— VÉRVADMESE EGY LENGYEL KISVÁROSBAN. Varsó. — Kasnigrad városkában egy 14 éves kislány éppen pészach előtt eltűnt. A nemzeti demokrata agitátorok ezt arra használták fel, hogy vérvádmesét terjesszenek és a zsidók ellen szítsák a lengyel lakosságot. A lakosság egyrésze fenyegető magatartást is vett fel a zsidókkal szemben és a hitközség vezetői a hatóságokhoz fordult védelemért, azt is kérve, hogy az izgatást akadályozzák meg. Végül is a városka melletti folyóban megtalálták a kislány hulláját és megállapították, hogy baleset következtében vízbe fullt.

— A CLUJI ZSIDÓK ÉS A SÉKELAKCIÓ. Mint mindenütt, ahol a zsidók élnek, Clujon is megindult a sékelakció. A zsidó ifjúsági csoportok tagjai sorra járták a zsidó házakat és a sékel megváltását kérik minden zsidó férfitől és nőtől. Ünnekes szolgálatot teljesítenek a zsidó fiatalok szolgálatában, amikor elemi népi kötelesség teljesítésére hívnak fel minden öntudatos zsidót a sékel megváltása által. Hisszük, hogy minden cluj-i zsidó megérti és átérzi, mit jelent ma a zsidó szolidaritás, amelynek legelevenebb szimbóluma a sékel s mit jelent ma ez a szimbólum a cionista mozgalom számára abban a harcban, amelyet a zsidó Palesztina jövőjéért folytat. Hisszük, hogy minden cluj-i zsidó azzal a szeretettel és kötelességérzettel fogadja a sékel megváltására szóló felhívást, melyre a zsidó nép mai helyzete kötelez minden zsidót, bárhol is él és bármilyen is legyen egyéni helyzete. Minden zsidó férfi és nő váltsa meg a sékelt.

Kaszával jöttél csuf halál hozzám.
Kár volt a fáradságért, itt a Hória ám.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Lerakat: FARMACIA „CRUCEA de AUR” ZSIGMONDOVITS I BARLA, Oradea, Piața Unirii

Hébről hétra

Tel-Aviv. — A legutóbbi zavargások következményeképpen a Petah Tikvában, a naracs-exportnál foglalkoztatott arab munkásoknak el kellett hagyni munkahelyüket. A kolóniákon legutóbb foglalkoztatott arab munkások is elhagyták munkahelyeiket. — Most ünnepelte harmadik évfordulóját a német kivándorlók által alapított Ramat Hasivim kolónia, amelyen 63 család telepedett le, 220 lélekszámmal, azonkívül 50 állandó munkás és munkásnő dolgozik. A lakosság összetétele igen érdekes. 17 orvos volt, 8 ügyvéd, egy egyetem tanár, egy színész és mezőgazda és a többi mind hivatalnok. — A Nemzeti Alap elhatározta, hogy a Kirjat Anarim kolónián erdőt ültet az elhunyt telavivi polgármester, Dizengoff nevének megörökítésére. A felhívásban hangsúlyozzák, hogy az elhunyt egyik életcélja volt, hogy az ország erdősítését minél jobban elősegítsék. Onechi Zalman Jicchak Aronsohn ismert héber író most ünnepelte 60. születésnapját. A héber írók klubja és a héber Pen klub nagy ünnepséget rendezett tiszteletére. Legismertebb elbeszélése: „Rebbe Abba” most jelent meg németül a berlini Schocken Verlag-nál.

New-York. — A jelenleg Amerikában időző Histadrut vezető, Gola Myerson kijelentette, hogy társaságot fognak létesíteni a zsidó tengeri hajózás előmozdítására, 20.000 font rendelkezésére áll már Palesztinában. Amerikában ugyancsak erre a célra 30.000 fontot akar összegyűjteni.

Hága. — Van Schaik igazságügyminiszter a kamarában bejelentette, hogy rövidesen a külföldiek jogi helyzetét újra rendezik. Különösen munkavállalási téren akar változtatásokat eszközölni. — Hágában az állami orchester nagy koncertet rendezett, amelyen Issay Dobroven is részt vett, Schoschtakotus első szimfoniáját játszotta. Az estélyen szerepelt még Artur Rubinstein zongoraművész is, aki Brahms második zongorakoncertjét játszotta. Bruno Walter az amsterdami Concertgebouw-ban Bruckner VII. szimfoniájával bucsuzott el. Ez az estély azért is érdekes volt, mert most volt bemutatója Sam. Dresdner hegedű koncertjének.

London. — A legújabb hírek szerint a XX. cionista világkongresszus augusztus 3-án lesz Baselen. — A Jewish Agency március 25-én köszönő téviratot küldött Toscanininek, a világhírű karmesternek 70. születésnapja alkalmából. A téviratban megköszönik palesztinai közreműködését.

Bucuresti. — A Keren Kajemet nagyszabású kiállítás rendezett palesztinai mezőgazdasági és ipari cikkekkel. A kiállítás szervezője dr. S. Singer volt képviselő, aki jelenleg a KKL okiráltságbeli vezetője. Tekintettel arra, hogy Palsztina mint exportpiac igen nagy jelentőségű Románia számára, a kormány a kiállítási tárgyakat vámmentesen engedte be az országba.

Berlin. — A német politikai főiskola 3000 márkás díjat tűzött ki a következő témára: „A faji kérdés és a világnézet különbözőségei”. Minden német és minden külföldi résztvehet ezen a pályázaton, kivéve a zsidókat és azok leszármazottait.

London. — A Tarbuth szervezet I. M. Sieff házában nagy fogadóestélyt rendezett Danby anglikán kanonikus tiszteletére, akít nemrégiben hívott meg az oxfordi egyetem a héber nyelv előadójának. A fogadáson résztvevett az angol zsidóság elítje, magasrangú keresztény egyházi hatóságok és az egyetemek képviselői.

Varsó. — A jiddis iskolaszervezet és jiddis írók és újságírók szervezete elhatározta, hogy jiddis kulturpavillont épít a párisi világkiállításra, amely a jiddis kulturmozgalmat fogja reprezentálni a világ valamennyi országában. A lengyel tanítók szervezetének varsói helyi csoportja rendkívüli ülést tartott. Egyik tagja az árjaparagrafus bevezetését proponálta. Dacára a viharos tiltakozásának, az elnök szavazásra bocsátotta a kérdést, de csak négyen szavaztak az árjaparagrafus mellett.

Prága. — A Melantrich Verlag díjat tűzött ki a legjobb regényre és novellákra. A 20.000 csehkoronás díjat Ivan Olbracht nyerte egy novella kötetével, „Galut v. udoli” címen, amelyben a podruszi zsidók életéből meríti témáit.

Athén. — Péter herceg visszatért palesztinai utjáról. Amint saloniki újságok közlik, a herceg meglátogatta Tel-Avivot és számos zsidó kolóniát és csodálkozásával fejezte ki a zsidó település fejlődése felett.

Lemberg. — Lustmann nevű suhaczevi lakost, a lengyel köztársaság elnöke a függetlenségi rendjellel tüntette ki. Lustman bátran harcolt a lengyel szabadság érdekében, már 1907-ben száműzte emiatt a cári kormány Szibériába.

— **HITKOZSÉGEK KONGRESSZUSA.** Az Ardeal, Banati Orsz. Izr. Irodához tartozó hitközségek, mint már jeleztük, folyó évi május 2. és 3-án tartják meg Oradeán rendez évi nagygyűlésüket. Az idei kongresszus egyúttal jubiláris közgyűlése a szövetségnek, amely 13 évvel ezelőtt alakult ugyancsak Oradeán. A nagy és fontos tárgysorozattal megtartandó kongresszus egyúttal néhai dr. Kecskeméti Lipót főrabbi emlékének is áldoz, aki a Szövetségnek alelnöke volt. A kongresszus foglalkozni fog még az alkotmány módosítás, hitköztetés, tankönyv, egyes hitközségek ügyeivel is és két napra van tervezve. Első nap (május 2-án) délután istentisztelet lesz, utána megkezdődik a kongresszus. Este társasvacsera. Másnap folytatják a kongresszust. Délután pedig két felolvasás lesz. A kongresszusra dr. Adorján Armin orsz. elnök már ki is bocsátotta a meghívókat és a jelek szerint Ardeal minden hitközsége elküldi képviselőjét, — sőt, tekintettel a jubileumi jellegre, igen valószínűleg más testvér intézmények is képviselőkkel fogják magukat. A kongresszus az oradeai izr. liceum tornatermében lesz s a delegátusok a helybeli nyugati szertartású hitközség vendégei lesznek.

Fiatl pár keres orth. zsidó mindenek szakácsnét. Cim: Schwalb, Pável-utca 18.

— **Házasság.** Az aradi zsidó társadalom egyik érdemes tagjának, Neuländer Jakabnak családjában meleg családi ünnepség zajlott le vasárnap. Eszter leánya esküdött örök hűséget Lieberman Dávid miércureaciuci nyersbőrkereskedőnek. A menyasszony sógorának, Schleifer Dávid nagykereskedő házában tartott esküvőn és az ezt követő lakomán Arad zsidó társadalmának színe-java vett részt és gratulációkkal halmozták el az örömszülőket és az ifju párt.

— **ORTODOX ZSIDÓ AGGASTYÁNOK HARCIA FELLEPESE A MINSKI KOMMUNISTAPÁRT ELLEN.** Londonból jelentik: Tizenkét ortodox zsidó, 60–80 éves aggastyánok, behatoltak a minski kommunista párt helyiségeibe és „Israel istene nevében” kiáltással megverték és megkötözték két kommunista hivatalnokot, leszakították és összetaposták Lenin és Sztalin képi. A tizenkét hitbuzgó zsidót letartóztatta a GPU és tíz évi száműzetésre Szibériába küldték őket.

Clujon Mátyás orth. kóser éttermét május 1-től áthelyezi a Calea Regele Ferdinand 35. szám alól a Calea Regele Ferdinand 49. szám alá. Ha jól akar étkezni, úgy keresse fel az ardeali zsidóság közkedvelt találkozó helyét, a Mátyás éttermet.

— **AZ ANGLIAI ZSIDÓSÁG VEZETŐI HÓDOLÓ ÁTIRATOT NYUJTOTTAK ÁT AZ UJ URALKODÓNAK.** London. — V. György angol király trónralépése alkalmából hódoló átiratot nyújtottak át az uralkodónak az angliai zsidóság képviselői. A díszes okmányt népes küldöttség nyújtotta át a királynak, amelynek tagjai voltak: Dr. J. H. Hertz, Nagy-Britannia főrabbi, Neville J. Laski, a Board of Deputies elnöke, Leonard G. Montefiore, az Anglo Jewish Association elnöke, Lionel de Rothschild, Sir Osmond d'Avigdor Goldsmid, Leonard Stein, a Jewish Agency jogtanácsosa, stb. A zsidó küldöttség királyi fogadtatása ünnepélyes ceremonia keretében történt. A delegáció tagjai délelőtt fél 11 órakor jelentek meg a trónteremben, miután előzőleg bejelentették jövetelüket az államtitkár után. A trónterembe lépve meghajoltak az uralkodó előtt, majd előre léptek az előirt távolságig, amikor újból meghajoltak. Ekkor Lionel de Rothschild kilépett a sorból és felolvasta az angliai zsidóság hódoló átiratát, amely megkapó szavakban fejezi ki a birodalom zsidóságának hűségét a trónhoz és hódolatát V. György iránt. Lionel de Rothschild ezután átnyújtotta az uralkodónak az okmányt, majd V. György meghatóttan válaszolt a zsidó küldöttségnek, a következőket mondván: — Nagy elégtétel számomra ez a jenséges átirat, amely zsidó alattoalóim hűségéről és odaadásáról biztosít engem. A királynő és a magam nevében köszönöm szerencsekívánataikat. Lionel de Rothschild ezután bemutatta az uralkodónak a küldöttség tagjait, majd a cerce után a delegáció elhagyta a tróntermet.

A VEZÉRCIKK.

A kiváló publicista hatalmas pszichológus vezércikket írt és odaadta a szerkesztőnek. Ez előbbi ta, aztán fejcsóválva mondta:

— Ne haragudj kedvesem, de ez nem jó.
— Nem jó? — hördült fel a kiváló publicista.
— hogy lehet ilyet mondani?! Tíz évig jó volt a pont most lett rossz?

RAÉREK . . .

A tanító becsületességre, tisztességre int a gyerekeket és azt mondja, hogy csak a becsületes és jó emberek kerülnek a mennyországba.

— Na gyerekek, — teszi fel aztán a kérdést — ki akar közületek a mennyországba jutni?
A kérdésre az egész osztály feláll, csak Slajmele marad ülve.

— Mi az Slajmele — kérdi a tanító — te nem akarsz a mennyországba jutni?
— De igen, — feleli Slajmele. — csakozu még ráerek.

MÉG CSAK EZ HIANYZIK.

Egy koldus az utcákon áll és rettentően köhög. Egy öreg ur megáll előtte és így szól hozzá:

— Barátom, én orvos vagyok. Megadom a te memet, jöjjön fel hozzám, majd én kigyógyítom köhögésből.

A koldus ijedten tiltakozik:
— Még csak az hiányzik. Hiszen a köhögésből élek.

CUKRASZDABAN.

Egy vendég bemegy a cukrászdába és rendel egy tortát. Megkóstolja és azt mondja:

— Hé, pincér, ez a torta nem jó.
— Annyi baj legyen, — mondja a pincér — majd kicseréljük.

— Igen, igen, de már ebbe beleharaptam.
— Annyi baj legyen, — mondja a pincér — egy olyanra cserélem ki, amelybe már szintén bele van harapva.

BÁR A POKOLBAN VOLNA MÁR IGY.

Berlinben két hitsorsos találkozik.

— Na, hogy vagy? — kérdi az egyik.
— Hogy hogy vagyok? Bár a pokolban volna már így.

— Hogy-hogy?
— Hogy ott is azt mondanák: „Juden nicht erwünscht.”

MIÉRT KIZSAKMANYOLÓK A ZSIDÓK.

Egyik német iskolában a sok árja gyerek között egy kis zsidó fiú is van. A tanító azt magyarázza, hogy a zsidók mind kizsákmányolók.

— Na Samuka — szólítja fel aztán a kis zsidó fiút — miért mondják azt, hogy a zsidók kizsákmányolók?

— Azért, — mondja Samuka, — mert egyszertandíjat fizetnek és háromszor annyit tanulnak.

KIVANCSI.

Egy atheista nagybeteg fekszik és nyögve mondja az orvosnak, hogy az az óhaja, hogy halála után felboncolják.

— De miért? — kérdi az orvos.
— Tudni akarom, hogy miben haltam meg, — feleli a haldokló.

A PERSELYES ÉS A ZSUGORI

Egy perselyes hitközségi ember megy az utcán és csörgeti a perselyét. Egyszerre csak szembejön vele a zsuori Reb Jankel, bemegy a zsebébe és markát a persely felé tartja, hogy adományát bedobja. A perselyes ember hirtelen elrántja a perselyt és azt mondja:

— Adja inkább nekem, épp most szakadt egy le a nadrágomról.

RADIKÁLIS MEGOLDÁS.

Két kereskedő találkoznak az utcán. Azt kérdezi az egyik:

— Na, mi van azzal a tisztviselőddel, aki tegnap a legcsúnyább vádakkal illetett és mindennek elnevezett?

— A torkára forrasztottam a szót.
— Hogyan?
— Bevettem az üzletbe társnak.